

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Yhteisöllinen kaupunkitapahtumakulttuuri Helsingissä

Emilia Wahlberg

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Emilia Wahlberg	Sivumäärä 62 ja 3 liitesivua
Työn nimi Yhteisöllinen kaupunkitapahtumakulttuuri Helsingissä	
Ohjaavat opettajat Pasi Toivanen, Arto Lindholm	
Työn tilaaja Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössäni tutkimuskohteena on Helsingin yhteisöllinen kaupunkikulttuuri, joka on monipuolistunut ja kasvanut viime vuosina niin voimakkaasti, että puhutaan kaupunkikulttuurin uudesta ilmiöstä. Työssäni tarkastellaan kaupunkitapahtumia lähihistorian ja nykypäivän esimerkitapahtumien kautta. Työni avulla pyritään saamaan käsitys siitä, mihin suuntaan kaupunkitapahtumakulttuuri on kehittymässä ja tuleeko tämänhetkinen tekemisen tapa säilymään.</p> <p>Sosiaalisen median rooli viime vuosien kaupunkikulttuurin kehittymisessä on ollut suuri, joten työssä tarkastellaan myös sosiaalisen median hyötyjä, haittoja sekä merkitystä. Työssä pohditaan myös yhteisöllisyyden merkitystä ja sen tuottamia hyötyjä.</p> <p>Suurena painopisteenä on toimijoiden ja kaupungin välinen yhteistyö sekä sen tuomat ongelmat ja mahdollisuudet. Työssäni kokoan toimintaehdotuksia tämän yhteistyön parantamiselle ja kehittämiseksi.</p> <p>Työ on kvalitatiivinen tutkimus, joka on toteutettu syvähaastattelemalla Helsingin kaupungin eri yksiköitä sekä eri tapahtumajärjestäjiä ja kaupunkiaktiiveja. Tutkimustuloksia on saatu myös lokakuussa 2012 järjestetystä keskusteluillasta, joka on työn toiminnallinen osa. Näiden lisäksi materiaalia on saatu mediaseurannalla.</p> <p>Tutkimustuloksia hyödyntämällä tutkimuksessani tehdään päätelmiä tulevaisuudesta sekä kartoitusta siitä, mihin suuntaan kaupunkitapahtumien tuottaminen ja kaupunkikulttuuri Helsingissä on menossa.</p> <p>Työni tavoitteet ovat lisätä tietoa ja ymmärrystä tämän hetken kaupunkikulttuurista, ennustaa sen suuntaa tulevaisuudessa sekä toimia ymmärryksen ja uuden ideoinnin työkaluna tapahtumajärjestäjien ja kaupungin välillä. Työ voi toimia myös pohjamateriaalina ja työvälineenä tuleville tutkimuksille.</p> <p>Tutkimus hyödyttää erityisesti Helsingin kaupunkia sekä siellä toimivia aktiivisia kaupunkilaisia ja tapahtumajärjestäjiä. Työ hyödyttää kuitenkin myös koko kulttuurialaa, kulttuurituottajia sekä kaikkia aiheesta kiinnostuneita kansalaisia.</p> <p>Tilaajana toimii Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö.</p>	
Asiasanat Yhteisöllisyys, sosiaalinen media, vuorovaikutus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Cultural Management

ABSTRACT

Author Emilia Wahlberg	Number of Pages 62 + 3
Title The communal culture of events in the city of Helsinki	
Supervisors Pasi Toivanen, Arto Lindholm	
Subscriber Events division of Helsinki	
Abstract <p>This thesis is about the communal culture of events which has increased in recent years in Helsinki. My thesis examines this new phenomenon or a new era of culture. In this work I deal with the topics through the history and through some examples. Particular attention is drawn to the idea of community and to social media which has a big part to this whole development.</p> <p>In this study I also deal with the topics about problems between the organizers or the city actives and the city of the Helsinki and its bureaucracy. There is a summary about development suggestions for those problems.</p> <p>The thesis is a qualitative research and a prediction method has also been used.</p> <p>The results has obtained through the personal interviews. The results and views are also gathered from the teach-in I organised in October 2012 and from the research through media.</p> <p>The aim of this study is to get a better understanding about the communal culture in Helsinki in these days. The aim is also make suggestions to the better cooperation between the organisers and Helsinki and also try to predict the future.</p> <p>This study will particularly benefit the organisers and the city actives but also the city of Helsinki. It's useful guide for the whole cultural field. It can be used as a tool of understanding and as a working tool or a basic to the next researches in the future.</p> <p>Subscriber of the thesis is the events division of Helsinki.</p>	
Keywords Communal, social media, interaction	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Opinnäytetyön toteutus	7
2 KAUPUNKITAPAHTUMAT	8
2.1 Kaupunkitapahtumien lähihistoria	11
2.2 Kaupunkitapahtumat nyt	13
2.4 Kaupunkitapahtumien vaikutus	27
2.5 Kaupunkitapahtumien tulevaisuus	34
3 YHTEISÖLLISYYS	37
3.1 Mitä yhteisöllisyys voi antaa?	40
4 SOSIAALINEN MEDIA	40
4.1 Hyödyt	41
4.2 Haitat	42
5 TOIMIJAT JA KAUPUNKI	43
5.1 Tämänhetkinen yhteistyö toimijoiden välillä	43
5.2 Ongelmat kaupungin ja toimijoiden välillä	44
5.3 Ehdotuksia toimijoiden ja kaupungin välisen yhteistyön parantamiseen	47
6 KESKUSTELUILTA	54
LIITTEET	63

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni idea kehittyi työharjoitteluni aikaan Barcelonassa kesällä 2011, jossa totesin paikallisen kaupunkikulttuurin olevan hyvin elävää ja monipuolista. Ilmaistapahtumia oli paljon ja ihmiset osallistuvat hyvin aktiivisesti kaupunginosajuhlien järjestämiseen, kuten Gràcian kaupunginosan juhla Festa Major de Gràcia, jossa jokaisen kadun asukkaat koristelevat itse oman kotikatunsa ja järjestävät sinne ohjelmaa. Vertasin tilannetta Suomeen, ja pohdin miksei täällä tapahdu asioita samalla tavalla. Kuitenkin juuri samana kesänä erityisesti Helsingissä uusi kaupunkitapahtumakulttuuri kohosi uusiin korkeuksiin. Viime vuosina erityisesti kesäaikaan Helsingin tapahtumatarjonta on monipuolistunut ja uudet tekijät ovat alkaneet tuomaan ideoitaan aktiivisesti kaupunkiympäristöön. Totesin Helsingin kulttuurikentän ja kaupunkikulttuurin olevan muuttumassa, ja tätä halusin lähteä tutkimaan.

Muun muassa Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen kirjoittaa blogissaan suomalaisen ja helsinkiläisen uuden kulttuurin kultakauden mahdollisuudesta. Hänen mukaansa on syytä uskoa siihen, että jotain ainutlaatuista on tapahtumassa kulttuurimme kentässä eikä kyse ole vain yhdestä asiasta, vaan laaja-alaisesta tapahtumien ja tekemisen vyörystä jolloin myös kulttuurin määritelmä koettelee omia rajojaan. Pajunen kirjoittaa kuinka työelämään astuu jatkuvasti lisää uusia kulttuurialalle huippukoulutettuja kykyjä ja opiskelupaikkojen ollessa usein kiven alla alalle seuloutuu ikäluokkien parhaimmistoa. Kaikille ei kuitenkaan avaudu uraputkea suoraan opintojen jälkeen, vaan monet luovat itselleen omat polkunsa ja keksivät tapahtumia kuten järjestävät pop-up-ravintoloita ympäri kaupunkia tai säveltävät uuden oopperan. Pajusen mukaan uusi sukupolvi on valtaamassa kulttuurin kentän.

Kulttuurin uusi vyöry on alkanut. Uudet, nuoret kulttuurintekijät tulevat toteuttamaan unelmamme. (Pajunen 2011)

Tapahtumien mainostaminen ja kehittyminen sosiaalisen median kautta on lisääntynyt ja jatkuvasti nousee esiin uusia tapahtumia, joissa tärkeintä tuntuu olevan se, että ihmiset pääsevät itse osallisiksi ja pääsevät tekemään sekä järjestämään nimenomaan itse. Tällaiset tapahtumat eivät välttämättä ole isojen organisaatioiden järjes-

tämiä, vaan kuka tahansa yksityishenkilö tai pieni ryhmä voi toteuttaa uuden tapahtuman tai kokonaisen tapahtumakonseptin pyrkien levittämään sitä ihmisten tietoisuuteen muun muassa sosiaalisen median kautta. Usein tapahtumasta ei haluta tehdä suurta megatapahtumaa jolla on paljon kävijöitä, sponsoreita tai tunnettuja esiintyjä, vaan tärkeintä on ihmisten osallistuminen, yhdessä tekeminen ja sen tuomat hyödyt. Nämä hyödyt eivät välttämättä ole aina rahallisesti mitattavissa, ja usein unohdetaan kuinka paljon pienelläkin tapahtumalla voidaan saada aikaan sosiaalista hyötyä. Yhteisöllisistä ja itse tehdyistä tapahtumista on tullut uusi ilmiö ja niistä on kasvamassa trendi, jota ei kuitenkaan välttämättä haluta korostaa trendinä vaan saada yksinkertaisesti ihmiset kokemaan, tekemään, järjestämään ja innostumaan.

Suomessa tällainen yhteisöllinen aktiivisuus on kansainvälisessä mittakaavassa vielä melko pientä, mutta se kasvaa jatkuvasti ja erityisesti Helsingissä jo pelkästään kuluneen vuoden sisällä on koettu suuria muutoksia. Helsinkiä on verrattu muihin suurkaupunkeihin ja sitä on uutisoitu aktiivisena tapahtumakaupunkina myös kansainvälisesti.

Kansainvälisessä mittakaavassa erityisesti kaupunginosajuhlat ovat monissa maissa ja suurimmissa kaupungeissa tärkeitä. Myös Helsingissä tällainen kaupunginosakulttuuri on vahvistunut, vaikka kaupunginosaseuroja ja -toimintaa on toki ollut jo kauan. Viime vuosina kaupunginosaan on kehitetty kaupunginosaliikkeitä ja ne ovat saaneet joukkoihinsa paljon aktiivisia toimijoita eri ikäluokista ja eri sosiaalisista ryhmistä.

Kaupunkitapahtumakulttuuri on muuttumassa ja tätä uutta ilmiötä olen tutkinut ja käsitellyt työssäni. Tarkastelin erityisesti kesän 2011 ja 2012 tapahtumia seuraamalla mediaa, osallistumalla itse ja toimimalla myös osittain järjestäjänä.

Tässä opinnäytetyössäni hyödynnetään haastatteluja, sosiaalista mediaa sekä aivo-riihityöskentelyä, ja näiden avulla pyrin tämän hetken tietojen ja kokemusten mukaan muodostamaan mahdollisimman kattavan kokonaisuuden osallistavasta ja yhteisöllisestä kaupunkitapahtumakulttuurista sekä luomaan mallin siitä, mihin suuntaan olemme menossa tulevaisuuden suhteen. Työni tavoitteina on toimia keskustelunherättäjänä ja ymmärryksen työkaluna eri toimijoiden välillä. On tärkeää ymmärtää,

minkälaisessa hetkessä elämme ja minkälaiseksi tulevaisuudessa kaupunkitapahtumien järjestäminen tulee muuttumaan.

1.1 Opinnäytetyön toteutus

Toteutin työn kvalitatiivisena tutkimuksena syvähaastattelujen sekä muun tutkimusmateriaalin pohjalta. Teoriapohjana on käytetty yhteisöllisyyteen ja kaupunkitapahtumiin liittyviä kirjoja. Aiheesta on kirjoitettu melko vähän, joten suurena ja tärkeänä osana työssäni pidin verkkojulkaisuja sekä artikkeleita, mutta tärkeimpänä materiaalina koin haastateltavien vastaukset ja esille nousseen niin sanotun ”hiljaisen tiedon”.

Haastattelujen lisäksi osallistuin itse tapahtumiin ja muun muassa kaupunginosaliikkeiden kokouksiin ulkopuolisena tarkkailijana. Tämän lisäksi olin mukana We Love Helsingin toiminnassa kesällä 2012, jolloin pääsin hieman sisälle tapahtumajärjestämiseen yhteisöllisyyden näkökulmasta.

Haastatelluiksi henkilöiksi valikoituivat seuraavat:

Jussi Pajunen, Helsingin kaupunginjohtaja

Saila Machere, Tapahtumapäällikkö, Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö

Timo Korhonen, Alueidenkäyttöpäällikkö, Helsingin kaupungin rakennusyksikkö

Michaela Stenbäck, Helsingin kaupungin kulttuurikeskus

Ari Tolvanen, Helsingin kaupungin kulttuurikeskus

Timo Santala, Toiminnanjohtaja, We Love Helsinki

Timo Wright, Bermuda Helsinki

Eeva Astala, Bermuda Helsinki

Arto Sivonen, Töölö-liike

Laura Oikari, Aktiivi, Kallio-liike

Erkki Perälä, Perustaja, Kallio-liike

Hella Hernberg, Helsinki Beyond Dreams- kirjan toimittaja

Stuba Nikula, Toimitusjohtaja, Kaapeli Oy Kaapelitalo

Haastatteluja tein yhteensä 11 kpl ja asiat otettiin uudestaan käsittelyyn järjestämässäni yhteisessä keskusteluillassa lokakuussa 2012. Haastatteluja olisi voinut tehdä vaikka kuinka paljon, sillä kaupunki on täynnä aktiivisia toimijoita, joilla varmasti olisi paljon sanottavaa, mutta halusin tuoda esiin erityisesti viime aikoina pinnalla olleiden tapahtumien toimijoiden mielipiteitä. Lisäksi halusin saada esille myös kaupungin eri yksiköiden näkökulmat, sillä työssäni vahvasti esille nousi toimijoiden ja kaupungin välinen yhteistyö sekä sen parantaminen. Jotkut haastateltavat valikoituivat mukaan, sillä heidät mainittiin monissa haastattelutilanteissa ja jopa suositeltiin, että haastattelen kyseisiä henkilöitä. Haastattelukysymyksissä korostettiin yhteisöllisyyden ja monipuolisen kaupunkitapahtumakulttuurin merkitystä, toiminnan motiivia, sekä toimijoiden ja kaupungin välistä suhdetta. (Kts.liite 1) Esille nousi poikkeuksetta aina haasteet toimijoiden ja kaupungin välillä, sekä toiveet niiden parantamisesta. Tämä siis muotoutui yhdeksi tärkeimmäksi osa-alueeksi työssäni.

Työssä on käytetty ennakointimenetelmiä, jotka tarjoavat useita vaihtoehtoisia lähestymistapoja, laajentavat tulevaisuutta kuvaavia näkemyksiä ja lisäävät päätöksenteon valinnanmahdollisuuksia (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 81). Ennakoinnin katsotaan edistävän muun muassa toimijoiden välistä kommunikaatiota ja keskittymistä tulevaisuuden muutoksien tarkasteluun (Ojasalo ym. 2009, 80-81). Koska kyseessä on tulevaisuudentutkimus eikä varmaa tietoa aina ole saatavilla, työni ote on pohdiskeleva ja pyrkii ennakoimaan tulevaisuutta.

2 KAUPUNKITAPAHTUMAT

Tapahtumista jää muisto. Ne muuttavat kaupunkia, sekä hetkellisesti että pitkällä tähtäimellä. Kaupunki saa arjesta poikkeavia merkityksiä. Aika muovaa paikkoja. Tapahtumat - hetkessä välähtävät "aikapaikat" - vaikuttavat siihen miten kaupunki nähdään ja koetaan. Tapahtumat piirtävät itsensä kaupungin katuun ja toreihin. (Stadipiiri 2000a, 11.)

Kaupunkitapahtuma on erityinen arjen ylittämisen ilmiö, sillä se sijaitsee kaupungissa, keskellä kaupunkilaisten arkea ja osana sitä. Kaupunkitapahtuma on tässä ja nyt; se valtaa kaupunkitilan ja käyttää tilan mahdollisuuksia. Joskus kaupunkitapahtuma myös tuottaa uutta. Tapahtuman synnyttämä karnevaalitunnelma tai yleinen euforia saattaa antaa kaupunkilaisille mahdollisuuden kat-

soa arkiympäristöään uusin silmin. Hetken aikaa osallistuja on toisaalla tai ei-missä. Tutut paikat tuntuvat olevan täynnä ennen kokemattomia mahdollisuuksia, ja totut reitit muuttuvat löytämisen tiloiksi. (Stadipiiri 2000b, 106.)

Kaupunkitapahtumia on järjestetty kautta aikojen ja niiden kirjo on viime vuosina lisääntynyt valtavasti. Tämän hetken kaupunkikulttuuri vaikuttaa monien - etenkin nuoremman sukupolven mielestä - olevan uusi ilmiö, mutta todellisuudessa kaupunkitapahtumakulttuuria on ollut aina, se vaan on ilmentynyt hieman eri muodoissa.

Perinteisesti tapahtumat ovat olleet ylhäältä ohjattuja suurtapahtumia tai perinteisiä konsertteja ja festivaaleja, joiden järjestäjätahoina ovat toimineet kaupunki tai suuret yritykset. Suuri osa Helsingin tapahtumista on nimenomaan festivaaleja ja pääkaupungissa järjestetäänkin yli 80 kulttuurialan festivaalia vuosittain. (Helsingin kulttuurikeskus 2012a, s.46) Helsingissä tapahtuu valtavasti erityisesti muihin Suomen kaupunkeihin nähden, sillä suuri osa kulttuurialan toimijoista vaikuttaa Helsingissä.

Tapahtumat ovat yhä selvemmin väline, jonka avulla tarkastellaan uudella tavalla kaupunkien dynamiikkaa, sosiaalisuuden polttopisteitä ja paikallisen mielenmaiseman muotoja sekä järjestetään ja muokataan kaupunkitilassa tapahtuvan liikkeen suuntaa ja rakentumista (Klaic 2007, 303). Vaikka kulttuuritapahtumat nähdään elinvoimaisen kaupunkiympäristön keskeisenä piirteenä, niiden tutkimusta on tehty varsin vähän. (Halonen 2010)

Viime vuosina tapahtumajärjestäminen on lähtenyt suuntaan, jossa myös yksittäisillä henkilöillä ja pienillä ryhmillä on valtaa. Nykypäivänä kuka tahansa meistä voi ideoida ja toteuttaa tapahtuman. Trendi vaikuttaa olevan se, että halutaan olla itse aktiivisia, organisoida itse ja siinä ohessa saada muut ihmiset toimimaan yhdessä mahdollisesti myös osittaisina tapahtuman järjestäjinä tai toteuttajina. Ihmiset pyritään osallistamaan projekteihin ja olemaan osa yhteistä kokonaisuutta. Tärkeintä on yhdessä tekeminen yhteisen asian puolesta. Ilmiö on kansainvälinen, mutta se on ollut erityisen voimakas Helsingissä viime vuosina.

Suuri osa tällaisista projekteista tapahtuu yhteisöllisesti vapaaehtoisvoimin. Talkootyötä on tehty iät ja ajat mutta se on tuotu kaupunkilaiseen kontekstiin ja käsiin nuorelle sukupolvelle (Perälä 2012). Talkooperinne on elpynyt erityisesti sosiaalisen median kautta uudelleen (Hernberg 2012). Esimerkiksi Ominvoimin-hanke pyrkii tekemään näkyväksi talkoita, joita suomalaiset laittavat pystyyn. Taustalla on paitsi moni-

satavauotinen talkooperintemme, myös teknologisen murroksen tuoma mahdollisuus luoda ja löytää ryhmiä, kanavoida voimia nopeasti ja tehokkaasti (Ominvoimin 2012). Kymmenet tuhannet helsinkiläiset ovat saaneet Ravintolapäivistä, Blockpartyistä ja muista vapaaehtoisvoimin järjestetyistä tapahtumista ainutlaatuisia kokemuksia, joita ei ole tarjolla kaupallisissa tapahtumissa (Perälä 2012). On puhuttu myös jokamiehen kaupunkilaisuudesta (Hernberg 2012) jonka mukaan kaupungissa voimme ottaa tilat haltuun kuten luonnossa olemme tottuneet ja voimme keksiä uusia tapoja käyttää julkista omaisuutta.

Jatkuvasti halutaan yhä enemmän vaikuttaa omaan elinympäristöömme. Kaupunkia halutaan elävöittää ja kehittää hyväksi paikaksi elää. Niin sanottu kaupunkiaktivismi on lisääntynyt. Helsingin kaupunki on ottanut huomioon ihmisten tarpeet vaikuttaa yhä aktiivisemmin omaan elinympäristöönsä ja kaupunki onkin lisännyt mahdollisuuksia ihmisten osallistumiseen muun muassa kaupunkisuunnittelussa ja päätöksenteossa. On kehitetty esimerkiksi Demokratiapilotti-hanke jonka tavoitteena on etsiä uusia toimintamalleja kaupunkilaisten osallistumisen ja alueellisen vaikuttamisen lisäämiseksi (Helsingin kaupunki 2012). Lisäksi kaupungin kulttuuristrategian 2012-2017 keskeisissä toimenpide-ehdotuksissa mainitaan tuki kaupunkilaisten omaehtoisesta kaupunkitilan käytöstä. Toimenpide-ehdotuksen mukaan jätetään myös tilaa asuinalueiden suunnittelussa alueiden luovalle käytölle. (Helsingin kulttuurikeskus 2012b, 11.)

Kaupungin rooli on muuttunut ja kaupungilta vaaditaan myös sopeutumiskykyä uudenaikaiseen kaupunkikulttuuriin. Kaupungin rooli muuttuu yhä enemmän palveluiden tuottajasta erilaisen toiminnan mahdollistajaksi. Aina ei kuitenkaan olla yhtä mieltä siitä, toteutuuko tämä mahdollistajan rooli jokapäiväisessä arjessa. Haastattelujen myötä nousi esille ne tarpeet ja toiveet, joita toimijoilla on kaupunkia ja toiminnan helpottamista kohtaan. Helsingin kaupungin toiminnassa on paljon hyvää, mutta myös monia puutteita, joita tulisi kehittää tulevaisuudessa. Näitä ongelmia, puutteita ja toiveita sekä myös kehitysehdotuksia esitellään enemmän osiossa viisi.

2.1 Kaupunkitapahtumien lähihistoria

Kaupungistuminen tapahtui myöhään ja etenkin 1960-luvulla muuttoliike oli voimakasta, josta Helsinki ja pääkaupunkiseutu vastaanotti huomattavan osan. Kaupunkilaisuus ei useinkaan ulotu monen sukupolven taakse ja suurella osalla kaupunkilaisista onkin helppo jäljittää taustansa maalle yhden tai kahden sukupolven päähän. (Cantell 1992a, 50.) Maaseutuyhteisöissä tunnettiin toisensa ja se näkyi ihmisten vastuuna toisistaan, ketään ei jätetty heitteille. Kaupungistumisen myötä ihmiset muuttivat kerrostaloihin entistä lähemmäs toisiaan ja lopputuloksena oli se, että haluttiin olla erillään eikä ihmiset enää tunteneetkaan naapureitaan. (Perälä 2012) Opettelemme vasta elämään kaupungeissa ja olemaan kaupunkilaisia. Siihen kuuluu yhdessä oleminen, metelit, hajut, yhteinen elämä ja sen kehittäminen. (Sivonen 2012)

Suomessa urbanisoituminen on varsin myöhäinen ilmiö, sen vuoksi kaikilla yhteiskunnallisilla ryhmillä on ainakin osin ratkaisematta suhde maaseututaustan ja kaupunkilaisuuden välillä. Nyt pyritään löytämään oma kaupunki uudella tavalla. Kyseessä ei siis ole enää niinkään negaatio maalaismaisuuksia kohtaan, vaan pikemminkin positiivinen ja luova kokemus pääkaupunkilaisen urbaanin kulttuurin aktiivisesta tuottamisesta. (Cantell 1992b, 51.)

1960- luku oli muuttoliikkeen ja kaupunkien kehittämisen sekä aikakautta sotien jäljiltä. 1970-lukua määritteli poliittinen aktivismi, mielenosoitukset ja aatteellisuus. Poliittika ja puolueet määrittivät helposti kaupunkilaisten omaa identiteettiä.

Kaupunkikulttuurinen murros Helsingissä ajoittautui 1980-luvulle. Yksi syy kaupunkikulttuurisen murroksen ajoittumiseen nimenomaan 1980-luvulle oli ulkomaisten vaikutteiden välittyminen Suomeen ja etenkin Helsinkiin yhä leveämmällä rintamalla. Ideat siitä, miten kaupunkia voisi käyttää ja minkälaista kaupunkielämä voisi olla, kulkeutuivat lopulta joutuisasti ja niihin reagoitiin innostuneesti. (Isokangas & Karvala, Reiche Von 2000.)

City ja citykulttuuri olivat 1980-luvun suomalaisia muotisansoja. 1980-luvulla citysanan popularisoivat City-lehti ja radio City, jotka edustivat urbaaneja marginaali- ja alakulttuureita. 1980-luvun puoliväli oli cityhuumassaan myös erityisen Helsinki-keskeistä aikaa. (Isokangas ym. 2000.)

Urbaanin 80-lukulaisen eetoksen taustalla oli kuitenkin alun alkaen ollut tarve erottautua valtakulttuurista ja totutusta. Vuonna -85 kaupungilla herätettiin eloon poikkeusteollisuuden kaiken mahdollistava käsite. Estottomuus määritti vuosien -85 ja -88 välistä aikaa. Populaarikulttuurista ammentavia kaupunkikulttuurin vetojuhtia olivat muun muassa Elmu, Radio City ja City-lehti. Aikakautta määritti myös Lepakon valtaus vuonna -79. Radio Cityn perustajiin kuulunut toimittaja Teppo Turkin mukaan radio City merkitsi hänelle alakulttuurien maailmaa, mutta vuoden -85 jälkeen helsinkiläinen citykulttuuri alkoi tarkoittaa hedonistien kulutuskulttuuria. Radio Cityn ensimmäinen lähetys kaikui radioaalloilla vappuna -85. Radio Cityn suosio oli niin valtava, että lähetystyöä äänitettiin jopa kaseteille. Radio City ja rock-musiikin suosio määritti koko silloista kaupunkikulttuuria ja toiminta pyöri klubien ympärillä. Toiminta radio Cityssä saattoi olla kaaosmaista, mutta siitä välittyi vilpittömän tekemisen riemu ja sama huumava vapautumisen tunne, jonka oli ennen saattanut tuntea vain kaukana liike-elämän, politiikan ja tiedonvälityksen konsensus-Suomesta. Radio Cityn oli tarkoitus olla yhteisöllinen ja aidosti vaihtoehtoinen tiedotusväline ja sen toimintaan kiteytyi vuoden -85 nuori Helsinki. (Isokangas ym. 2000.)

Klubit kuuluivat suurena osana kaupunkikulttuuria ja vuoteen -85 tultaessa klubeilta vaadittiin enemmänkin kuin äänentoisto ja bändi. Haluttiin jotain poikkeavaa ja erilaista. Muun muassa tuolloin pyörinyt Club77 alkoi järjestämään teemailtoja joissa tuottajia ei ollut vaan meininki oli, että tehdään jotain ja tehdään nopeasti. Suuri osa klubeista toteutettiin tekemisen ilosta eikä rahaa liikkunut. (Isokangas ym. 2000.)

Antti Isokankaan, Kaappo Karvalan ja Markus Von Reichen ”City on sinun; Kuinka uusi kaupunkikulttuuri tuli Helsinkiin”-teosta lukiessa tulee tunne siitä, että kyllä sitä on osattu ennenkin. Jos tämän päivän yhteisöllisyyttä ja kaupunkikulttuurin kehittymistä pidetään uutena asiana, sitä se ei välttämättä kuitenkaan varsinaisesti ole. En itse elänyt nuoruuttani tuolloin aikana, mutta koen että silloin on tapahtunut samalla tavalla kuin nytkin ja ihmiset ovat olleet aktiivisia ja kaivannut yhteisiä asioita ympärilleen. Kaupunkiympäristö ja kaupunkilaisuus ovat toki ajan ja kehityksen myötä erilaisia kuin ennen. Kaupunkikulttuurin muutos syntyi 1980-luvulla ja vakiinnutti paikkansa 1990-luvun lamavuosina (Isokangas & Karvala, Von Reiche 2000, 5).

Tämän hetken kaupunkikulttuuria tarkastellessa on siis hyvä ottaa huomioon sen historia eikä vain tarkastella asiaa mustavalkoisesti ”nyt tapahtuu, ennen ei ollut mitään”-tyyppisesti. Helsingin kulttuuristrategian mukaan kaupunkilaisten identiteetin rakentuminen tapahtuu osaltaan kulttuuriperinnön kautta ja yhteisöllisyyden tunteen luonnissa yhteisellä muistilla on tärkeä rooli. Helsingin kaupunginosista jokaisella on omaleimainen historiansa.

2.2 Kaupunkitapahtumat nyt

Kaupunkitapahtumakulttuuri on noussut niin riemukkaasti eloon, että se on huomioitu useaan otteeseen mediassa ja toisaalta on pohdittu jo onko yhteisöllisiä tapahtumia ehkä liikaakin. Median huomiota ovat nauttineet esimerkiksi Ravintolapäivä, Pride-kulkue, Lutkamarssi, Kaljakellunta, kaupunginosaliikkeiden tapahtumat ja erityisesti niiden Blockpartyt eli kaupunginosajuhlat. Mediassa on nostettu esiin termi ”tapahtumaähky” jolla kuvataan runsasta, joidenkin mielestä liiankin runsasta tapahtumakulttuuria.

Kenenkään haastatellun toimijan tai kaupunkiaktiivin mielestä tapahtumia ei kuitenkaan ole liikaa vaan niiden runsaus nähdään voimavarana. World Design Capital-vuoden aikana on joidenkin mielestä ollut lievä tapahtumaähky, mutta itsehän voi tehdä valintoja siitä mihin haluaa osallistua (Hernberg 2012).

Järjestäjät ovat olleet lähinnä iloisia siitä, että ruohonjuuritason toiminta on lähtenyt liikkeelle ja ettei kaikki ole ylhäältä ohjattua vaan ihmiset miettivät itse mitä haluavat ja toteuttavan sen. Sitä ei voi koskaan olla liikaa (Perälä 2012). Kaupalliset tapahtumat joutuvat kilpailemaan keskenään kun kyseessä on lipputulot, mutta kaikille avoimilla tapahtumilla tätä ongelmaa ei ole. Tavallaan voi ajatella, että kilpailee kaupallisten tapahtumien suosion kanssa (Perälä 2012). Kaikille tuntuu löytyvän jotakin ja monet asuvat Helsingissä nimenomaan siksi, että on olemassa mahdollisuuksia jos niitä vaan haluaa hyödyntää. Parempi olla paljon kaikkea, sillä mitä enemmän tapahtuu, sitä enemmän tulee variaatioita (Oikari 2012).

On kaikenmaailman kissanristiäisiä, mutta se on hyvä että kaikille löytyy jotakin. (Korhonen 2012)

Yleisesti ottaen kaupunkikulttuurin kehittyminen ja sen monipuolisuus on koettu positiivisena asiana ja Helsinkiä onkin kuvailtu uudeksi Berliiniksi. Berliiniä pidetään yleisesti aktiivisena urbaanin kaupunkikulttuurin Mekkana. Kaupunkiaktiivit ovat olleet huvittuneita ja jopa hieman kyllästyneitä kyseisestä vertauksesta. Santalan mukaan Helsingin tapahtumia ei ole kopioitu Berliinistä vaan kaikki ovat omia ideoita ja itse tehtyjä. Helsingin kaupunkikulttuurin elävöitymisen taustalla on länsieurooppalaisen kaupunkikulttuurin jäljittely, mutta suoranaisen kopioinnin sijaan ulkomailta napatuista ideoista on muotoiltu kotikutoinen, Helsinkiin ja Suomeen sopiva versio. Ihmisten matkustaminen on lisääntynyt ja toki ulkomailta otetaan vaikutteita, mutta kaikki Helsingissä on syntynyt paikallisista lähtökohdista (Hernberg 2012).

Helsinkiä ei pitäisi liikaa verrata muihin eurooppalaisiin kaupunkeihin, sillä lähtökohdat ovat täysin erilaiset. Helsinki on paikka, jossa eletään usein elämää pitkäjänteisemmin ja arkinen elämä rikastuu. Berliini taas usein on kaupunki jossa asutaan pari vuotta boheemia elämää ja jatketaan sitten eteenpäin. (Hernberg 2012.)

Tapahtumien runsas kirjo ja suosio kertovat siitä, että ihmisten omalle aktiivisuudelle ja itse tekemiselle on tarvetta. Nykypäivän trendinä vaikuttavat olevan muun muassa yhteisöllisyys, ekologisuus, maanläheiset arvot, do it yourself- eli tee se itse- ajatus sekä kierrättäminen. Helsingin kulttuuripoliittisissa periaatteissa on otettu myös huomioon kestävä kehitys ja ekologinen ajattelu sekä ruokakulttuurin lisäämisen merkitys. Kaupungin painotuksissa korostuu mm. Lastenruokailun luomuhjelma, pienviljelyn lisääminen asuinalueilla tai niiden tuntumassa. (Helsingin kulttuurikeskus 2012.)

Samaan aikaan kun yhteiskunnassa jatkuva tehostaminen ja taloudellisten hyötyjen lisääminen kasvaa, kovan elämän ohelle pyritään luomaan pehmeämpiä arvoja. Elämä on toiselta laidalta mennyt niin kovaksi, että on pakko saada vastapuoli jostain (Machere 2012).

Urbaani kaupunkikulttuuri on saanut jalansijaa ja samalla on koettu myös tarvetta palata takaisin luonnonläheisempään elämään. Tämä on johtanut siihen, että mm.

kaupunkiviljely on kasvattanut suosiotaan viime vuosina ja kaupungeista yritetään luoda olohuonemaisia viihtyisämpiä paikkoja. Asukkaat ovat yhä aktiivisemmin halukkaita vaikuttamaan elinympäristöönsä ja osallistumaan kaupunkisuunnitteluun.

Tämän päivän kaupunkikulttuuri on siis kulkenut suuntaan, jossa asiat hoidetaan itse tai tietyn yhteisön voimin. Joidenkin mielestä tällainen omaehtoinen järjestäminen on ”pientä puuhastelua”. Keskeistä heidänkin mielestään tuntuu kuitenkin olevan se, että kun puuhastelua on tarpeeksi paljon, se voi muuttaa asioita. Esimerkiksi Kalasataman konttiaukiosta on tullut tunnettu paikka ympäri Helsinkiä, vaikka siellä pienet toimijat ”puuhastelevat” milloin mitäkin. Jotkut kuitenkin kavahtavat puuhastelutermiä. Hella Hernbergin mukaan sanaa ”puuhastelu” kuulee hyvin usein, mutta se on vääränlainen termi. Monet toimijoista ovat todella ammattitaitoisia tekijöitä, vaikka järjestelisivät asioita vain vapaa-ajallaan. Voi olla kenties suomalainen piirre, että ihmiset ovat hyviä organisoimaan ja delegoimaan asioita (Hernberg 2012).

Kaikilla nykypäivän aktiivisilla kaupunkitoimijoilla ei välttämättä ole aikaisempaa kokemusta järjestämisestä. Nykyään tapahtumien järjestäminen ei siis vaadi välttämättä erityistä ammattitaitoa tai erityisasiantuntemusta, sillä aina joku tuntee jonkun, joka osaa tehdä jotain mitä ei itse hallitse (Perälä 2012). On usein palkitsevaa kokoontua yhteen ja luoda joukkoistettua kaupunkikulttuuria. Voi olla säättämässä muiden kanssa ja olla hyödyksi sillä kaikille on käyttöä. (Perälä 2012)

We Love Helsinki

Yhtenä ensimmäisistä yhteisöllisen kaupunkikulttuurin suunnannäyttäjistä viime vuosina on toiminut We Love Helsinki. We Love Helsinki järjestää kaupunkitapahtumia ihmisille, jotka haluavat vaikuttaa omaan kaupunkiinsa ja omaan elinympäristöönsä sekä ottaa aktiivisesti kaupunkia itselleen. We Love Helsinki on tuonut muun muassa vanhanajan lavatanssit urbaanien kaupunkilaisten suosioon ja useita kertoja vuodessa järjestettävät tanssit keräävät paljon osallistujia. We Love Helsingin tapahtumia ovat esimerkiksi Katutaidekierros, Kaupunkifestarit, Pyöräpäivä, Kuorokäytävä, Soiva kortteli, Livelevyraati ja Museo Aero Solar. Kun We Love Helsinki järjesti ensimmäisen Kaupunkifestarinsa, sen jälkeen Juhlaviikot tekivät siitä oman versionsa. (Santala, 2012.)

On yleistä, ettei järjestävää tahoja tai taustalla olevia toimijoita välttämättä tiedetä, mutta sitä ei myöskään pidetä välttämättä oleellisena toiminnan kannalta. Monikaan tuskin tietää ketkä We Love Helsingin tapahtumia järjestävät, ketkä hoitavat taiteiden yötä tai kuka toimii Bermuda Helsingin takana. Timo Cantell kirjoittaa Taiteiden yöstä vastaavalla tavalla:

Taiteiden yön erityinen piirre on se, että sen vastuuhenkilöistä ei monikaan ole selvillä eikä tietoa pidetä edes tarpeellisena. Yleinen käsitys on se, että tapahtumasta puuttuu kaiken kontrolloiva valtakeskus. Luomiseen osallistuva yleisö ja esiintyvät taiteilijat ovat merkittävämpiä kuin järjestävä taho. (Cantell 1992.,58)

Teemapäivät

Suosituiksi ovat erityisesti vuosina 2011 ja 2012 nousseet erilaiset teemapäivät, jolloin yhden päivän aikana toteutetaan tiettyä perusideaa. Yksi tällaisista on Ravintolapäivä, joka on saanut huiman suosion ympäri maata sekä löytänyt tiensä myös Suomen rajojen ulkopuolelle. Ravintolapäivä on kolmen kaveruksen yhdessä konseptoitu ruokakarnevaali jonka ideana on, ravintolan perustaminen yhden päivän ajaksi mihin tahansa ilman normaalisti käytävää luparullanssia. Idea lähti liikkeelle nimenomaan byrokratian koukeroista. Tapahtuman isä Olli Sirén pohti vuosia sitten kunpa olisi edes yksi päivä jolloin ei tarvitsisi noudattaa kaikkia byrokratian edellytyksiä. Lausahdus jäi kolmikon mieleen ja lopulta vuonna 2011 idea nousi jälleen esiin ja Ravintolapäivä päätettiin järjestää.

Ravintolapäivä on järjestetty useita kertoja ja se on kasvattanut huiman suosion. Viimeisimmässä Ravintolapäivässä pelkästään Helsingin alueella oli yli 400 ravintolaa ja idea levisi yhteensä 100:lle paikkakunnalle Suomessa ja yhteensä 16 maahan. (Santala 2012). Kyseessä ei siis ole pelkkä pääkaupunkiseudun ilmiö vaikka tapahtuma onkin lähtöisin Helsingistä. Se on toiminut motivaattorina ja suunnannäyttäjänä muille tapahtumille ja muille kaupungeille. Ravintolapäivän kehittäjät eivät toimi itse tapahtuman sisällön luojina vaan he luovat pelkästään edellytykset tapahtuman onnistumiselle muun muassa mobiiliapplikaation ja nettisivujen avulla. Ravintolapäivän kehittäjillä ei ole käsitystä siitä, kuinka paljon ravintoloissa käy asiakkaita päivän ai-

kana, mutta esimerkiksi eräässä Ravintolapäivässä nettisivujen selaaminen oli niin aktiivista että ne kaatuivat. Jos yhdessä ravintolassa käy päivän aikana esimerkiksi 10 kävijää, tekee se yhteensä 40.000 asiakasta pelkästään pääkaupunkiseudulla ja jos kävijöitä onkin 100 per ravintola tekee se jo 400.000 asiakasta pääkaupunkiseudulla. (Santala 2012.)

Ravintolapäivä valittiin lokakuussa 2012 yleisöäänestyksellä Helsingin kaupungin matkailu- ja kongressitoimiston järjestämässä kilpailussa vuoden parhaaksi tapahtumaksi. Ravintolapäivä on saavuttanut myös suurta mediahuomiota ja 4.1.2012 Helsingin Sanomissa kirjoitettiin siitä, kuinka Kaupunkitoimittajien yhdistys valitsi Ravintolapäivän toiminnanjohtaja Olli Sirénin vuoden kaupunkilaiseksi. Valintojen perusteena mainittiin, kuinka Sirén ystävineen on pystynyt kehittämään jotain aivan uutta ja kekseliästä, jolle on ollut tilausta. Helsingin Sanomien artikkelin mukaan sissiravintoloissaan kaupunkilaiset ovatkin kokkailleet aivan ennennäkemättömällä innolla ja idea on levinnyt ulkomaille. Kulttuuriministeri Paavo Arhinmäki jakoi Ravintolapäivälle myös Suomi-palkinnon joulukuussa 2011.

Tapahtumaan liittyen on ollut yleistä keskustelua muun muassa alkoholin tarjoamisesta ja terveystarvaston määräyksistä. Ravintolapäivä ei hakenut lupia tapahtuman järjestämiseen, vaan kehotti vaan kaupunkilaiset toimimaan näyttämällä esimerkkiä. Kaupungin koneiston oli pakko väistyä hieman tieltä ja joustaa Ravintolapäivän saavutettua suuren suosion.

Toinen hyvä esimerkki teemapäivästä on Siivouspäivä. Siivouspäivänä tarkoitus on myydä itselleen tarpeettomat tavarat kirpputoreilla, joita voi perustaa mihin tahansa. Myyntipaikat tulee ilmoittaa Siivouspäivän nettisivuilla olevaan karttaan. Siivouspäiväkin on herättänyt suurta suosiota, ja kaupunki on joutunut hieman joustamaan tapahtumaan liittyen.

Jatkuvasti tulee lisää teemapäiviä, joiden avulla pyritään saamaan suuri joukko ihmisiä aktiivisiksi tietyn asian puolesta. Teemapäivien jatkuvaa kasvua on alettu jopa kritisoida. Helsingin Sanomien artikkelissa kirjoittaja mainitsee kuinka tapahtumal-

le annetaan päivä-loppuinen nimi ja sen ideoijat hakevat toisilleen vain Helsinki-mitalia.

Loppukesästä 2012 Facebookiin syntyi Päiväpäivä-niminen ryhmä, jossa ihmiset saivat tuoda julki erilaisia teemapäiväideoita. Ryhmän kuvauksen mukaan Päiväpäivänä kuka tahansa voi ideoita ja laittaa alulle päivänmittaisen karnevaalin aiheesta kuin aiheesta. Jäseniä kehoitettiin jättämään jälkensä suomalaiseen kaupunkikulttuuriin, toteuttamaan oma päiväunelmansa ja ilmoittamaan oma päivänsä mukaan Päiväpäivän Facebook -ryhmään. Kyseisessä ryhmässä esille nousi esimerkiksi parturipäivä, ryyppäyspäivä, krapulapäivä ja korvapuustipäivä. Pian Facebookin käyttäjä saattoikin bongata tapahtumia, jotka oli alun perin ideoitu Päiväpäivän ryhmässä. Ryyppäyspäivä oli yksi näistä ja kyseisen teemapäivän Facebook-ryhmään liittyi satoja muutamassa päivässä ja tällä hetkellä faneja on yli tuhat. Mikä on sitten ravintolapäivän ja ryyppäyspäivän ero? Ryyppäyspäivään on helppo osallistua, Ravintolapäivän eteen joutuu nähdä hieman vaivaa (Santala 2012).

Päiväpäivä ei suinkaan pohjimmiltaan ollut uusi ideoimisympäristö, vaan se oli internet-ajan huumoria ja vitsi siitä että teemapäivät ovat niin kuuma juttu tällä hetkellä (Santala 2012). Se, tavoittiko perimmäinen tarkoitus osallistujansa jää arvailujen varaan. Päiväpäivä-ryhmä herätti vastareaktion myös Päiväpäiväpäivä-ryhmän, jossa parodioitiin Päiväpäivää.

Päiväpäivän ohessa luotiin myös Päivien yö joka parodioi Taiteiden yötä:

Haluaisitko olla mukana rakentamassa kaupungin uusinta teemapäivää? Päivien yönä se on mahdollista. Entä onko viimeisestä teemapäiväkäynnistäsi turhan kauan aikaa? Päivien yönä monet teemapäivät tapahtuvat samana yönä ja sisäänpääsy on ilmainen. Etkö jaksaisi lähteä kauas kotona? Ei hätää, teemapäivät levittäytyvät ympäri kaupunkia, myös juuri Sinun kotikulmillesi! Päivien yössä on tänäkin vuonna lähes 200 teemapäivää, ja niistä jokainen tarjoaa hyviä syitä altistua uudelle.

Koko päivä-sanan toistaminen kuulostaa parodialta, mutta on hyvin mielenkiintoista seurata sosiaalisen median ilmiöitä ja niiden nopeaa kehitystä. Kaikki eivät välttämättä koe internet-ajan huumoria huumorina, vaan toisilla ne saattavat herättää aitoja vastareaktioita. Kyseisten reaktioiden kautta voisi todeta teemapäiviä olevan tällä

hetkellä ihan tarpeeksi. Kuitenkaan emme voi tietää milloin uusi Ravintolapäivän kaltaisen idea lyö läpi ja motivoi ihmisiä taas uudenlaiseen aktiivisuuteen.

Kaupunginosaliikkeet

Teemapäivien lisäksi kaupunkikulttuurissa ovat lisääntyneet kaupunginosaliikkeiden toiminta. Kaupunginosatoimintaa on ollut vuosikausia, mutta se on pääosin ollut toimimista perinteisten yhdistysten kautta. Perinteisten yhdistysten suosio ei ole kuitenkaan ollut yhtä räjähdysmäistä kuin uusien kaupunginosaliikkeiden. Kaupunginosaliikkeissa ihmiset toimivat vapaaehtoisesti omalla ajallaan ja voivat osallistua siinä määrin kuin haluavat tai kokevat tietyn asian järjestämisen kiinnostavaksi. Kaupunginosaliikkeissa toimiminen ei velvoita esimerkiksi aktiiviseen kokouksissa käymiseen, vaan kaikki ovat mukana sen mukaan miten haluavat ja pystyvät.

Yksi suosituiksi nousseista kaupunginosaliikkeistä on Kallio-liike. Kallio-liikkeen toiminnan alkamisen katalysaattorina oli 5.5.2011 uutisoitu Veikko Hurstin säätiön leipäjonon tapaus, jolloin säätiön leipäjonon lähistöllä asuvat ihmiset valittivat leipäjonon aiheuttamasta häiriöstä (Jokela 2011). Kallio-liikkeen perustaja Erkki Perälä halusi luoda vaihtoehtoisen tavan ja uusia näkökulmia, jotka puolustavat hyviä asioita. Tällaiselle toiminnalle oli selvästi tilausta, sillä Kallio-liikkeen ensimmäiseen tapaamiseen saapui yllättäen kymmeniä ihmisiä. Kallio-liike tiedotti toiminnastaan ainoastaan sosiaalisen median kautta, mutta se tavoitti runsaan määrän aktiivisia ja toiminnasta kiinnostuneita kansalaisia. Kallio-liike on puhtaasti poliittisesti sitoutumaton, mutta haluaa ottaa kantaa asioihin, joita yhteisissä tapaamisissa pidetään tärkeinä. Kallio-liike järjesti esimerkiksi vuonna 2012 vaalipaneelin kuntavaalien alla.

Suurinta huomiota Kallio-liikkeen toiminnassa on saanut muun muassa Vaasan- ja Kustaankadulle sijoittuva Kallio Blockparty. Tapahtuma on järjestetty nyt kaksi kertaa ja tavoitteena on olla avoin katufestivaali Kalliossa päivän ajan. Kaikki järjestelyt hoidetaan vapaaehtoisvoimin artistien etsimisestä lupien hakemiseen ja infrastruktuurin hoitamiseen. On mielenkiintoista, että Blockparty on saanut eniten huomiota ottaen huomioon, että se järjestetään vain kerran vuodessa muiden Kallio-liikkeen tapahtumien toimiessa ympäri vuoden (Oikari 2012). Kallio Blockparty järjestettiin onnistuneesti ensimmäisen kerran kesällä 2011, mutta kesällä 2012 se sai osittain myös

negatiivista palautetta. Tapahtuman syytettiin kasvaneen liian suureksi ja kohderyhmän valitettiin olevan liian valikoitunut. Laura Oikari, yksi Kallio-liikkeen aktiiveista ja Blockpartyn järjestäjistä myöntää haastattelussa tapahtuman kasvaneen melkein äärrirajoilleen ja toteaa myös, että koska tapahtuman vapaaehtoiset järjestäjät ovat usein 20-30-vuotiaita kalliolaisia niin myös tapahtuma muotoutuu helposti heidän näköisekseen. Oikari toivoo eri ikäryhmien tulevan mukaan järjestämispurukkaan, jotta tapahtumaan saadaan myös uutta väriä ja jotta ihmiset saavat mitä haluavat kun tulevat itse ideoimaan. Siten ei tarvitsisi enää valittaa puutteista.

Kallio-liikkeen tärkeitä tapahtumia Blockpartyn lisäksi ovat Kallion puistokirppikset sekä korttelikeittiöt.

Kuva 1. Korttelikeittiöissä yhteinen ruokapöytä katetaan Kalliossa tiettyyn paikkaan, esimerkiksi ulkotiloihin. Syöminen on ilmaista ja ruoat ja kustannuskulut tulevat lahjoituksina paikallisilta toimijoilta. Korttelikeittiöt ovat järjestäjien mukaan olleet suosittuja ja keräävät paikalle hyvin erilaisia ihmisiä asunnottomista rikkaisiin ja nuorista vanhuksiin. Tällaiset kohtaamiset koetaan mielenkiintoisina ja järjestäjien mukaan on hienoa, että ihmiset saadaan yhteisen pöydän ääreen välittämättä tittleistä tai sosiaalisesta asemasta.

Ruoka ja syöminen koetaan hyvänä keinona murtaa jäätä ja saattaa ihmiset yhteen. Ruoka on ihmisiä yhdistävä tekijä, sillä kaikkien perustarpeeseen kuuluu syöminen (Santala 2012). Ruoka on salakavala tapa yhdistää ihmisiä ja saada heidät istumaan saman pöydän ääreen tuntemattomien kanssa (Oikari 2012.) Kun istutaan yhteisessä ruokapöydässä ei titteleillä tai sosiaalisella asemalla ole enää väliä; Vierekkäin voivat istua esimerkiksi asunnoton sekä rikas liikemies.

Uudeksi kaupunginosaliikkeeksi on kohonnut myös Töölö-liike. Töölö-liikkeen perustaja Arto Sivosen mukaan toiminnassa on mukana hyvin erilaisia ihmisiä eri ikäluokista ja eri taustoista. Töölön alueella koetaan stereotyyppisesti asuvan vain rikkaita tai vanhuksia, mutta todellisuudessa eri-ikäisiä aktiivisia toimijoita löytyy paljonkin. Siinä missä Kallio-liike helposti profiloituu pari-kolmekymppisten ympäristöksi, Töölö-liikkeen toiminnassa on näkyvästi mukana myös keski-ikäisiä kaupunkisuunnittelijoista lakimiehiin. Molemmissa kaupunginosaliikkeissä kaikki ovat tervetulleita ja erilaisia aktiivisia ihmisiä toivotaankin mukaan. (Perälä, Sivonen 2012).

On olemassa myös muita kaupunginosaliikkeitä, joilla on aktiivista toimintaa. Aktiivista toimintaa toivotaankin lisää erityisesti Helsingin keskusta-alueen ulkopuolelle. Perinteiset kaupunginosayhdistykset järjestävät myös tapahtumia, kuten esimerkiksi Käpylän ja Kumpulan kyläjuhlat, jotka keräävät molemmat vuosittain kymmeniä tuhansia kävijöitä.

Pienet tapahtumat

Näkyvien toimijoiden, teemapäivien ja kaupunginosaliikkeiden lisäksi parina viime vuotena esille ovat nousseet myös hyvin pienet tapahtumat, jotka eivät välttämättä tavoita suurta joukkoa, mutta jotka saavat mukaan tietyn innostuneen ydinporukan. Yleensä nämä tapahtumat rakentuvat ja löytävät samanhenkiset ihmiset ympärilleen sosiaalisen median kautta. Sosiaalinen media nähdään hyödylliseksi keinoksi rakentaa uutta (kts. Osio 4). Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi avantouintifestivaali ja urbaani uintifestivaali, jotka ovat molemmat pienen porukan tapahtumia mutta suosittuja oman yhteisönsä kesken.

Jotkut tällaisista pienistä tapahtumista voivat myös kasvaa yllättäen suuriksi ja suosituiksi kuten esimerkiksi 30. elokuuta 2012 Kalasataman Konttiaukiolla järjestetty varjokissavideofestivaali.

Kuva 2. Tapahtuman ideana oli näyttää kissavideoita ja toimia varjofestivaalina alkuperäiselle Minneapolisissa järjestetyille kissavideofestivaalille. Facebookin mukaan tapahtumaan osallistui 1145 kävijää ja ohjelma koostui mm. Kissavideoista, DJ-musiikista, kissa-aiheisista kilpailuista ja "kisudiskosta".

Ihmisillä oli myös omia kissojaan mukana ja osa oli pukeutunut teema-asuihin. Tapahtuma oli todella suosittu ja se nousi yhdeksi puhutuimmista tapahtumista sosiaalisessa mediassa. Monet mainitsivat sen yhdeksi kesän kohokohdaksi ja parhaaksi kesätapahtumaksi.

Kalasataman Konttiaukio ja Bermuda Helsinki

Kalasataman Konttiaukio on urbaani kaupunkiympäristö Helsingin kaupungin omistuksessa. Kalasataman alueelle rakennetaan uutta asuinalueita, mutta karu satama-alue on haluttu ottaa kaupunkilaisten hyötykäyttöön. Kaupunkilaiset ovatkin löytäneet tiensä Kalasatamaan erilaisten aktiviteettien kautta – on laillinen graffitiseinä, on positiivista mainetta saanut Kalasataman päässä sijaitseva yksityisen yrittäjän pitämä Ihana kahvila, on vanerisauna, uintimahdollisuus ja tapahtumia Konttiaukiolla, joita hallinnoi Bermuda Helsinki. Konttiaukiolla on eri toimijoiden kontteja ja sen lisäksi muutama kontti vapaaseen käyttöön varausta vastaan. Bermuda Helsinki ei puutu tapahtuman sisältöön, vaan antaa fasilitteetit tapahtumien järjestämiseen, kuten esimerkiksi Oranssi ry:ltä lainatut äänentoistolaitteet, valkokankaan sekä tuoleja ja muu-

ta tarpeista. Bermuda Helsinki edellyttää, että tapahtumat ovat pääsymaksuttomia, voittoa tavoittelemattomia, ikärajoittomia ja kaikille avoimia. Konttiaukiolla on kesäisin järjestetty tapahtumia ulkoilmaelokuvailloista keikkoihin ja näyttelyistä syntymäpäiväjuhliin.

Bermuda Helsingin uusi tavoite on viedä konttiaukion toiminta lähiöihin. Lähiöistä voi löytyä vaikka kuinka potentiaalista tee se itse- kulttuuria, ihmisille täytyy vain antaa mahdollisuudet toimimiseen (Astala 2012).

Edellä mainittujen tapahtumien ja toimijoiden lisäksi on myös tapahtumia joilla ei välttämättä ole itseisarvona saada aikaan yhteisöllisyyttä, saada aikaan uusia kohtaamisia tai parantaa asuinympäristöjä. On olemassa myös pelkästään hauskanpitoon perustuvia tapahtumia kuten kaljakellunta tai tapahtumia joilla on poliittisia näkökulmia kuten Lutkamarssi, Kriittinen pyöräretki, Parkkipäivä tai Pride-kulkue.

Kuva 3. Esimerkki poliittisesta tapahtumasta jolla on sanoma. Lutkamarssi.

Kuva 4. Kaljakelluntaa Vantaalla ja Helsingissä. Tapahtumalla ei ole varsinaista järjestäjää, vaan ihmiset vaan kokoontuvat yhteen juomaan alkoholia ja nauttimaan päivästä. Tapahtuma on koettu ongelmalliseksi nimenomaan järjestäjän puuttumisen takia. Kuka ottaa vastuun?

Kaupungissa tapahtuu ja tapahtumien lista voisi olla lähes loputon. Uudenlaiset tapahtumat voivat olla valtavan suosittuja kuten Ravintolapäivä tai hyvin pieniä, mutta merkityksellisiä omalle kävijäkunnalleen kuten esimerkiksi avantofestivaali tai urbaani uintifestivaali Edellä käytiin tämän päivän tapahtumatarjontaa läpi muutamien esimerkkitapahtumien kautta, mutta liitteenä olevassa listassa uuden aikakauden tapahtumia on listattu enemmän lisätutustumista varten.

Yleinen ilmapiiri tapahtumien runsaasta tarjonnasta on positiivinen, mutta myös lievää pelkoa voi esiintyä, sillä ilmiöt kehittyvät nopeasti ja niiden suuntaa on lähes mahdotonta ennustaa. Rakennusviraston alueidenkäyttöpäällikkö Timo Korhonen mainitsee haastattelussa, että on hyvä kun Helsingissä tapahtuu paljon, mutta Siivous- ja Ravintolapäivän kaltaiset tapahtumat herättävät pientä pelkoa kaupungin puolelta. Vastuullisuus on tärkeää kaupungin kannalta ja kun tapahtumat kasvavat, ei tarvita montaakaan vastuutonta joukkoon, kun jokin jää puolitiehen tai esimerkiksi roskat jäävät kaupungin harteille. Tämän hetken toiminta vaikuttaa siltä, että halutaan

järjestää asioita jotka ovat kivoja, mutta vastuuta järjestämisestä ei haluta ottaa. (Korhonen 2012) Toisaalta, kun ihmiset järjestävät itse, he eivät todennäköisesti myöskään halua tuhota asioita (Wright 2012) jotta järjestäminen voi jatkua jatkossakin.

2.3 Uudenlaisten kaupunkitapahtumien ja toimijoiden tarpeellisuus

Koetaanko uudenlaiset ja yhteisölliset kaupunkitapahtumat tarpeellisiksi? Miksi tapahtumia ja aktiivisia toimijoita tarvitaan? Usein tarvetta perustellaan yhteisöllisyyden positiivisuutena (kts. Osio 3) ja ihmisten tarpeella vaikuttaa asioihinsa. Kaikissa haastatteluissa nousi esille tapahtumien vaikutukset niin sosiaalisesti, taloudellisesti kuin kulttuurillisestikin (kts. osio 2.4).

Helsingin kaupungin kulttuuripolitiikan tavoite on ylläpitää ja vahvistaa Helsingissä rakenteita, jotka tukevat kaupunkilaisten luovaa toimintaa. Kaupunki toimii kannustavana ja virikkeellisenä alustana kaupunkilaisten kulttuuripyrkimyksille. Tavoitteen mukaisesti kaupunkilaiset voivat sukupuolesta, iästä, syntyperästä tai sosiaalisesta asemasta riippumatta kokea Helsingin houkuttelevana luovien mahdollisuuksien maisemana. (Helsingin kulttuurikeskus 2012, 6)

Haastellut henkilöt kokivat, että uudenlaiselle toiminnalle tosiaankin on tarvetta. Jos tarvetta ja kiinnostusta ei olisi, eivät ihmiset olisi myöskään järjestämässä tai osallistumassa aktiivisesti. Esimerkiksi Kallio-liikkeen kokouksiin ei todennäköisesti tulisi ketään jos toiminta ei kiinnostaisi ihmisiä (Oikari 2012) Tapahtumat ja asioiden järjestäminen on enemmänkin kuin pelkkä kirppis tai pop up- ravintola – ne ovat yhdessä olemista jota ihmiset tuntuvat kaipaavan.

Yhdessä toimiminen on tarpeellista, jotta ihmiset voivat vaikuttaa elinympäristönsä asioihin, löytää uusia verkostoja tai luoda ihmissuhteita. Voimme olla erilaisia kaupunkilaisia jos saamme tehdä ja kokea (Wright 2012) Helsinki on kaupunki, jossa monet ovat muualta tulleita, ikään kuin juurettomia. Vuodenvaihteessa 2011-2012 syntyperäisten helsinkiläisten osuus kaikista helsinkiläisistä oli 41,5% Helsingin tietokeskuksen mukaan, eli yli puolet helsinkiläisistä ovat muualta tulleita. Pienemmässä kyläyhteisössä on helpompi olla osana jotakin, suuressa kaupungissa helposti kadotaan kaupunkiin eikä löydetä omaa paikkaansa. Kun asutaan kerrostaloissa joissa ei

enää tunneta naapureita, on suuri tarve kuulua joukkoon ja tuntea olevansa osa jostain tiettyä yhteisöä. (Santala, 2012.)

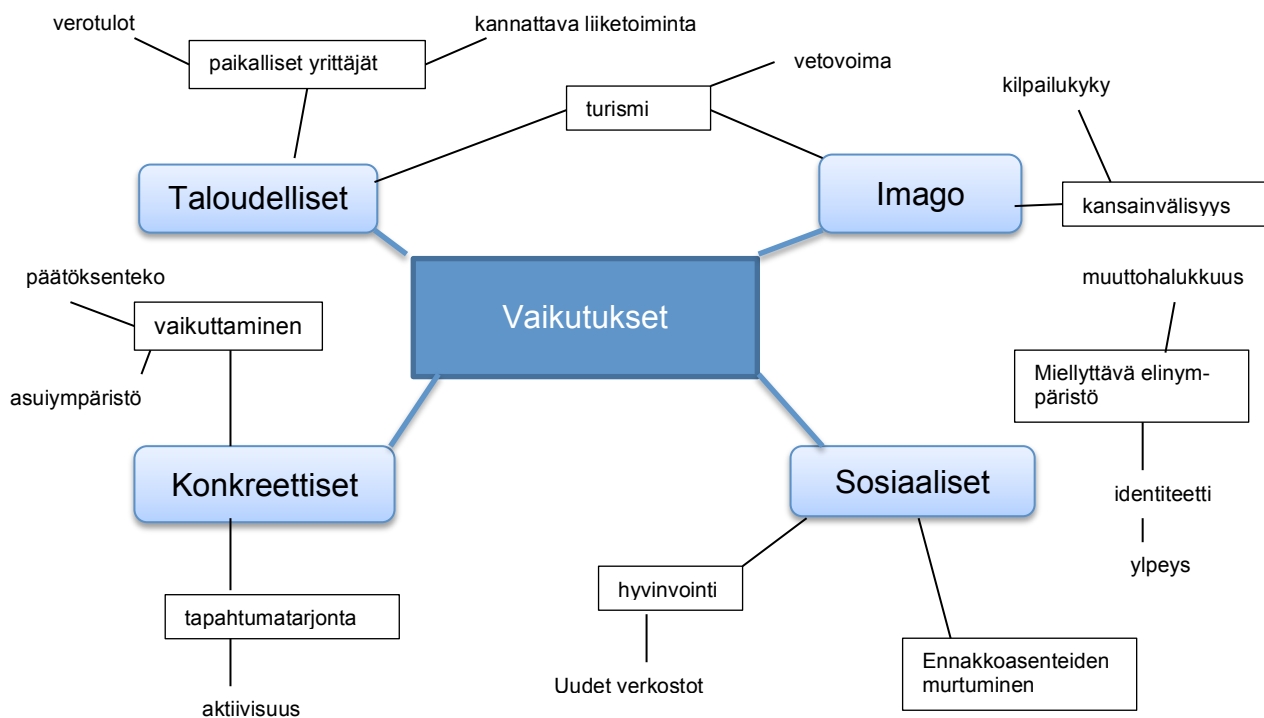
Nyky-yhteiskunnan haasteena on, että ihmiset kaupunkiympäristössä putoavat helposti kelkasta, syrjäytyvät ja jäävät siten asioiden ulkopuolelle eriytyen pienyksiköihin (Santala 2012). Joillekin tapahtumat tai tietty toiminta voi olla yksi syy poistua kotoaan kerran kuussa. Esimerkiksi syrjäytyneet voivat löytää toisensa ja tuntea kuuluvansa yhteiskuntaan helposti lähestyttävän toiminnan kautta. Yhteisölliselle kaupunkikulttuurille on tarvetta, jos sen avulla voidaan vaikuttaa sosiaaliongelmien tai erityisesti ehkäistä niitä. (Oikari 2012) Meillä on sosiaalinen vastuu; On paljon vanhoja yksinäisiä ihmisiä, köyhiä opiskelijoita, alkoholisteja ja vaikkakin rikkaita, niin yksinäisiä ihmisiä – tarvitaan yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä. (Sivonen 2012) Mitä enemmän on tarjontaa ja mahdollisuuksia, sitä enemmän ihmiset lähtevät ulos kodeistaan ja TV:n ääreltä pihalle. Mikä tahansa osallistuminen ja tekeminen on tervettä ja antaa virikkeen tai jättää jälkiä. (Oikari 2012)

Tarvitaan toimintaa, joka ei perustu kuluttamiseen ja ostoskeskuksissa olemiseen. Tarvitaan paikkoja, joissa ihmiset voivat kohdata erilaisissa merkeissä. Kun ihmiset kohtaavat, he voivat tehdä yhdessä asioita, olla aktiivisia, nähdä toisiaan ja tutustua uusiin ihmisiin. (Astala 2012) Kulutusyhteiskunta kehittyy jatkuvasti eteenpäin ja koetaan, että on jopa vaarallista tehdä asioita joissa ei kuluteta mitään. Ei ehkä osata suhtautua asiaan, joka tuottaa jotain mikä ei ole rahallisesti mitattavissa tai tuota taloudellista hyötyä. (Wright 2012)

Tietynlaisia toimijoita tarvitaan, jotta löytyy mahdollisuuksia tilojen kautta erilaisten toimintojen harjoittamiseen, kuten Bermuda Helsingin kohdalla. Esimerkiksi alaikäisenä on vaikeaa löytää tilaa, jossa voisi järjestää toimintaa eikä myöskään ilmaisia tiloja juhlien tai keikkojen järjestämiseen juurikaan ole. Bermuda Helsingin kaltaisia toimijoita tarvitaan, jotta tilojen saatavuutta voidaan helpottaa.

Toimintaa ja toimijoita tarvitaan myös suunnannäyttäjiksi muille. Mitä enemmän ihmiset tekevät, sitä enemmän osallistuminen ja itsekkin järjestäminen nähdään houkuttelevana vaihtoehtona. Pääosin aktiivinen yhteisöllinen kaupunkikulttuuri sijoittuu Helsingin ydinkeskustaan, mutta se olisi hyvä saada levittäytymään myös keskusta-

alueen ulkopuolelle. Kuten aiemmassa luvussa mainittiin, lähiöissä voi olla valtavaa potentiaalia ja valloillaan suuri tee se itse- kulttuuri, mutta se ei välttämättä ole kovin näkyvää ja tarvitaan tukea sen voimistamiseen.

Kaavio 1

2.4 Kaupunkitapahtumien vaikutus

Vaikutukset voivat olla **konkreettisia** sekä **sosiaalisia**, joista on suoraa hyötyä kaupunkilaisille ja heidän hyvinvointiinsa. He voivat olla tyytyväisempiä asuinpaikkaansa sekä tuntea ylpeyttä siitä ja se voi vahvistaa näin asukkaiden paikallista identiteettiä. Konkreettista hyötyä on myös se, että on olemassa tapahtumia, joihin voi tulla ja sitä kautta voi tulla iloisemmaksi ja kokea että oma kaupunki on mahtava paikka elää ja asua (Santala 2012). Kaupunkikulttuurin lisäksi ne elävöittävät myös omaa elämää, tuottavat tunteita, elämyksiä ja muistoja, jotka kantavat läpi elämän ja synnyttävät uusia ajatuksia, ideoita ja energiaa sekä pitävät yllä elämäniloa. Ne voivat tuoda myös mukavaa vaihtelua ja seikkailun tuntua sekä luoda mahdollisuuksia kokea uutta.

Lisäksi asukkaat voivat olla tyytyväisiä monipuolisesta aktiviteetista ja mahdollisuuksista erilaiseen toimintaan omassa asuinympäristössään. He voivat luoda uusia sosiaalisia verkostoja ja murtaa ennakoasenteita toisiaan kohtaan. Hyvänä esimerkkinä tästä voi olla We Love Helsingin vesisota, jossa ei ole varsinaista aloittajaa vaan kaikki alkaa yhtäkkiä ja toiminta leviää osallistujien kesken. Kaikki ovat yhdessä mukana ja kun hetki loppuu, jää on rikottu ja voi jutella kenelle tahansa mukanaolijalle. Yhteinen rikoskumppanuus yhdistää. Suhtautuminen siihen, mitä muut ihmiset ympärillä edustavat voi muuttua ja voi johtaa asenneilmapiirin muutokseen. (Santala 2012)

Pitkällä tähtäimellä ihmisten hyvinvointi sekä sosiaalinen hyvinvointi paranevat. Rikas kaupunkikulttuuri voimauttaa asukkaitaan ja hyödyttää koko yhteiskuntaa pidemmän päälle. (Oikari 2012) Rikas kaupunkikulttuuri ja ihmisten mahdollisuus aktiivisuuteen voi ennaltaehkäistä tiettyjä sosiaalisia ongelmia ja ehkä sosiaalisia palveluja ei jatkossa tarvita niin paljon, vaikka ei niitäkään toki voi kokonaan unohtaa (Hernberg 2012).

Monipuolisella kaupunkikulttuurilla on **imagohyötyä** kaupungille. Se voi parantaa kaupunkilaisen näkemyksiä kaupungistaan, lisätä lähimatkailua sekä lisätä myös kaupungin vetovoimaa kansainvälisesti. Helsingistä voi tulla kansainvälisesti kilpailukykyisempi ja turismi voi kasvaa. On tärkeätä ottaa huomioon, mitä ovat ne tarinat, mitkä syntyvät kun Helsingistä lähdetään ja minkälainen kokemus Helsingissä vieraileminen voi olla (Machere 2012). Vetovoimaisuus ja aktiivinen kulttuurielämä voi vaikuttaa myös siihen, että nuoret perheet jäävät kaupunkiympäristöön, eikä Helsingin keskusta-alueelta muuteta heti pois perheen kasvaessa. Helsinki on täynnä pieniä asuntoja, mutta nuoriparit mahdollisesti tinkivät asunnon koosta ja asuvat mieluummin ahtaammin, mutta monipuolisen kulttuuritarjonnan äärellä. Myös mahdollisuus itse vaikuttamiseen ja asuinympäristön parantamiseen voi johtaa siihen, ettei Helsingistä muutetakaan heti pois. Vetovoimaisuus voi vaikuttaa myös muuttamishalukkuuteen muista kaupungeista Helsinkiin.

Kulttuuritarjonta ja –palvelut vaikuttavat kaupungin profiiliin, kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii Kalasatamassa tapahtuva toiminta, joka on ollut myös ulkomaisissa medioissa mukana. Sellaiset asiat joihin kaupunki on

panostanut rahallisesti hyvin vähän, luovat hyvää imagoa ja tuovat kävijöitä (Hernberg 2012).

Turismi vaikuttaa suoraan myös **taloudellisiin** vaikutuksiin. Turismi tuo lisää tuloja kaupungille ja toisaalta myös paikalliset liikkeenharjoittajat voivat hyötyä kannattavamman liiketoiminnan kautta. Tämä tuo myös verovarvoja kaupungille. Esimerkiksi järjestäjien mukaan vuoden 2012 Kallio Blockpartyn jälkeen useat Vaasankadun yrittäjät kertoivat tehneensä hyvän tilin ja markkinointikamppanjan yrityksilleen päivän aikana. Myös Laura Oikari mainitsee, kuinka paikalliset yritykset ovat lähteneet positiivisin mielin mukaan tapahtumiin ja paikallisilta yrityksiltä on tullut myös avustuksia ja tukea esimerkiksi korttelikeittiötä järjestettäessä. Helsingin kulttuuripoliittisten periaatteiden mukaan kulttuurilla on selkeä taloudellinen merkitys. Luovan työn tekijöiden mainitaan tuottavan osaltaan taloudellista kasvua, hyvinvointia ja yrittäjyyttä kaupungin hyväksi. (Helsingin kulttuuristrategia). Voi syntyä myös uutta liiketoimintaa ja ihmiset voivat työllistää itse itseään (Hernberg 2012).

Kaupunkikulttuurin ja ruohonjuuritason toiminnan vaikutuksia mainitaan myös Helsingin kulttuuristrategiassa. Sen mukaan kaupunki näkee kulttuuripoliitikassaan arvon yhtä hyvin ruohonjuuritason kulttuuritoiminnassa kuin taiteen huipposaaajien ammatin harjoittamisessakin. Kaupunki pyrkii parantamaan toiminnan edellytyksiä kautta koko kulttuurin kentän. Kukoistava taide- ja kulttuurielämä takaa kaupunkilaisten elämänlaadun, vahvistaa henkistä hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja edistää monikulttuurisuutta. Se lisää kaupungin vetovoimaa myös kansainvälisesti ja luo suotuisat olosuhteet luovalle taloudelle ja työllisyydelle. (Helsingin kulttuuristrategia)

Mahdollisuus tekemiselle ja toiminnalle vaikuttaa siihen, että kaupunkilaiset pysyvät tyytyväisinä sekä **aktiivisina** ja kokevat, että heidän toiminnallaan on vaikutusta. Kaikki tämä aktiivinen toiminta tukee rakenteita ja tuo työpaikkoja. Vandalismi omaisuutta kohtaan kaupunkitiloissa poistuu, kun ihmisillä on parempaakin tekemistä (Oikari 2012).

Aktiivinen kaupunkikulttuuri lisää myös **yhteisöllisyyttä**, jolla voi olla vaikutusta mo-
neen (kts.osio 3 ja 3.1) Tapahtumat ja festivaalit antavat mahdollisuuden saman alan harrastajille kokoontua yhteen ja luoda yhteisöllisyyttä. Parhaimmillaan ihmiset koke-

vat festivaalilla kollektiivisesti tunteita. Samanhenkisten ihmisten lisäksi festivaaleilla ja tapahtumissa voi törmätä myös erilaisiin ihmisiin.

Monipuolisella kaupunkikulttuurilla on siis useita vaikutuksia, mutta niitä ei aina välttämättä osata huomioida ja niiden vaikutusta on vaikea arvioida. Vaikutukset voivat olla immateriaalisia, yksilöllisiä ja henkilökohtaisia (konkreettiset ja sosiaaliset) tai kollektiivisia ja helpommin arvioitavissa olevia (taloudelliset, imagohyöty). Kaikkea ei aina pystytä näkemään ja arvioimaan. Esimerkiksi kulttuuriasiainkeskus näkee kaupunkikulttuuriaspektin ja sen voiman, mutta ei välttämättä osaa aina arvioida muita hyötyjä (Perälä 2012). Helsingin kaupunki ei ole koskaan pystynyt ymmärtämään, että tehtävä ei välttämättä ole miettiä mitä turistit täällä tekevät ja miten niitä saadaan lisää, vaan myös se miten helsinkiläinen kaupungissaan liikkuu ja miten se vaikuttaa mihinkin. (Nikula 2012) Nikulan mukaan matkailu- ja viestintäyksikkö eivät osaa käyttää tätä hyväkseen. Hänen mielestään hyvä kaupunki on sellainen, mitä mennään moikkaamaan vuosien jälkeenkin kuten vanhaa tuttua. Ei hyvän kaupungin muodostuminen edellytä Tall Ships Racea vaan kaupunki voi kehittyä kiinnostavaksi arkielämän kautta. Kaupungin ei myöskään pidä olla valmis, vaan sen täytyy kehittyä ja sopeutua jatkuvasti muutokseen. Museoitu kaupungin keskusta on aika tylsä, mutta jos kaupungissa tapahtuu jotain aktiivista joka saa ihmiset osallistumaan, se lisää kiinnostavuus-aspektia valtavasti. (Nikula 2012)

2.5 Toiminnan motiivit

Miksi Helsingissä tapahtuu? Miksi ihmiset jaksavat olla aktiivisia ja usein toimia vapaaehtoisesti? Mitkä ovat tekijöiden toiminnan motiivit? Haastatteluvastausten perusteella toiminnan motiivit voidaan jakaa karkeasti neljään osa-alueeseen, joihin vaikuttavat monet pienemmät vivahteet.

1) Hauskanpito, uuden luominen itselleen tai toisille

Monen toimijan mielestä tärkeintä on, että toiminta on kivaa ja siitä itse nauttii ja saa jotain. Saa tehdä sitä mitä haluaa ja tekeminen on hauskaa. Perimmäinen tarkoitus monelle on hauskanpittäminen nimenomaan yhdessä. Yhdessä tekemisen kautta muotoutuu yhteisöllisyyttä kun ihmiset eivät ole passiivisessa kulttuurin tai taiteen

vastaanottajan roolissa, vaan aktiivisesti luomassa ja tekemässä itse. Sitä kautta muodostuu erilainen henki, jota halutaan vaalia ja luoda sekä myös pitää yllä avointa ja vastaanottavaa tunnelmaa. Esimerkiksi We Love Helsingin toiminta lähti liikkeelle siitä, että haluttiin pitää hauskaa kavereiden kanssa ja sitten tajuttiin että toimintahan voisi olla vielä hauskeempaa, jos siinä on mukana muitakin ihmisiä. (Santala 2012)

Monille toiminnan motiivina oman ja tuttavaporukan hauskanpidon lisäksi on olla asioiden mahdollistajana muille. Voi tehdä asioita joista itse oppii, mutta samalla voi myös yrittää tuoda tuntemiaan ihmisiä yhteen. Ihmisiä yhteen yhyttämällä voi syntyä jotain uutta. (Sivonen 2012) Yhdessä tekemällä syntyy yhteinen me-henki, jota pidetään tärkeänä ja palkitsevana. Voidaan tehdä hienoja asioita pyyteettömästi ja yhdessä (Perälä 2012). Halutaan pitää hauskaa, mutta selkeästi mukana on usein myös kaupunkiaktivismi ja innostus yhteisestä toiminnasta. Yhdessä tekeminen voi antaa tekijöilleen todella paljon ja tapahtuma voi olla tekemisen kliimaksi, joka voi tuoda tekijöilleen palkitsevan tunteen siitä, että me teimme tämän yhdessä ja siten kasvattaa me-henkeä entisestään. (Korhonen 2012) Talkoohenki on hieno ajatus, ja sitä vaalimalla voidaan saada aikaan vaikka mitä, kunhan ihmiset tajuavat että kaksi on enemmän kuin yksi. Haastatteluissa ehdotettiin, että vapaaehtoistyö ja talkootoiminta pitäisi saada jopa pakolliseksi edes yhden päivän ajaksi vuodessa, sillä se antaa tekijöilleen niin paljon ja on lopulta todella palkitsevaa.

Tekemisen taustalla voi olla myös ammatilliset ja itsekkäät motiivit. Jos tekee jotain josta ei saa palkkaa, voi asia kääntyä myöhemmin niin, että palkkaa alkaakin saamaan tai ainakin tekemisestä voi oppia itse jotain uutta. Itsekkääksi syyksi voi mainita myös esimerkiksi sen, että halutaan tehdä nimenomaan omasta korttelista mukavampi paikka elää ja asua. Parhaat ideat toteutuvat ja kehittyvät, kun ihmiset tekevät itsellensä, kavereilleen tai tutuillensa. (Sivonen 2012) Hyvänä esimerkkinä tästä on esimerkiksi Flow- festivaalin syntyminen. Flow Festival lähti liikkeelle kaveriporukan tekemisestä ja nyt siitä on kasvanut festivaali, joka työllistää monia.

Motiiveina eivät välttämättä ole aina pelkästään hauskanpito, vaan monessa toiminnassa on myös aatteellinen tausta tai idealistinen ajatusmaailma, vaikka se ei aina välttämättä näyttäydykään selvästi. Taustalla voi olla esimerkiksi ajatus tekemisen ja tekemisvälineiden demokratisoinnista, kuten Bermuda Helsingin kohdalla (Santala

2012). Santalan mukaan esimerkiksi kaljakellunnalla ei ole mitään aatteellista takana, mutta se on loistava esimerkki tapahtumasta, jossa yhdessä tekemällä voidaan luoda jotain osallistujilleen arvokasta.

2) Mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöön

Joidenkin toiminnan motiiveina voivat olla mahdollisuudet vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja yhteiseen päätöksentekoon. Näkyvällä aktiivisella toiminnalla voidaan yrittää saada myös aikaiseksi kaupungilta poliittinen tahtotila ja saada heidät tajumaan, että tietynlaiselle toiminnalle on tarvetta (Wright 2012). Näin voidaan taas helpottaa asioiden järjestämistä ja parantaa esimerkiksi ruohonjuuritason toimintaa.

Ravintolapäivän kaltaisten tapahtumien menestys osoittaa, että ihmiset ovat motivoituneita tekemään konkreettisia asioita, joilla on vaikutusta – vaikkakin usein väliaikaista - heidän ympäristöönsä ja yhteiskuntaansa. (Hernberg 2012, 41)

Motiivina voi olla myös kaupunkitilan haltuunotto ja haluaminen oman lähiympäristönsä panostamiseen ja kehittämiseen. Ihmisten uskallus ja rohkeus on muuttanut kaupunkia. Se on ikään kuin domino-efekti - on tajuttu, että kaupunki on meidän ja se pitää vaan ottaa haltuun. Tarvitaan itsekkyttä ja rohkeutta. (Sivonen 2012) Kuten aikaisemmassa osiossa mainittiin, on ymmärretty, ettei tarvitse heti muuttaa pois esimerkiksi perheen kasvaessa vaan voi elää myös kaupunkielämää. Tämä on saanut ihmiset katsomaan pidemmällä tähtäimellä ja osallistumaan oman lähiympäristönsä suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Tekeminen on siis tapahtumista, ja tekemisen tarkoituksena on usein julkisen tilan haltuunotto tai luova käyttö. Ajatusta kuvaa hyvin urbaani polkupyörätapahtuma Critical Mass, kriittinen pyöräkulkue, jossa jokaisen kuun viimeisenä perjantaina eri kaupungeissa ympäri maailmaa pyöräilijät ja toisinaan myös skeittaajat tai rullaluistelijat valtaavat kadut sankoin joukoin. Tapahtumat ovat täysin itseorganisoituvia, ja ne toimivat ilman ”johtajia”. Tavallisesti ainoastaan tapaamispaikka, päivämäärä ja aika määritellään etukäteen. Kriittisen pyöräkulkueen tavoitteena on tuoda näkyväksi se, että kadut kuuluvat käyttäjilleen ja näin pyrkiä parantamaan käyttäjien, tässä tapauksessa pyöräilijöiden etuja.

3) Aktiivisuus, oman roolin uusi muotoutuminen

Motiivina voi yksinkertaisesti olla myös se, että halutaan tehdä ja olla aktiivisia. Ei haluta enää olla passiivisia vastaanottajia vaan halutaan tehdä itse konkreettisesti. Mitä tahansa itse tekeekin, niin siitä saa ihan eri elämyksen, kokemuksen ja fiiliksen (Santala 2012). Vapaaehtoisesti tai vapaa-ajallaan tehden voi tehdä jotain täysin muuta kuin mitä normaalissa arjessaan tekee. Tittelit voi heittää pois (Oikari 2012). Ei tarvitse olla esimerkiksi kaupungin virkamiehen roolissa tai lakimies kuten normaalisti, vaan voi olla samalla lähtöviivalla kuin muutkin ja samalla tavalla kuoria esimerkiksi korttelikeittiössä perunoita muiden kanssa. Ammattinimikkeillä tai sosiaalisella taustalla ei ole merkitystä. (Perälä 2012)

Liminaalisuus korostuu myös siten, että yhteiskunnallisten ryhmien erot katoavat hetkellisesti. Kaikki voivat kokea olevansa joko yhtä tai siten omaksua vapaaasti jonkin toisen roolin. Kuka hyvänsä voi olla vakavasti otettava taiteilija tai kadunlakaisija omasta "todellisesta" taustastaan huolimatta. Tällä tavalla yhteiskunnallinen työnjako näytellään uudelleen, tuodaan julkisuuteen, horjuteaan ja asetetaan kyseenalaiseksi. (Cantell 1992b, 59.)

Ihmiset voivat haluta myös käyttää ammattitaitoaan toisenlaisiin tarkoituksiin. Vapaaehtoisesti ja erilaisessa arkeen poikkeavassa ympäristössä työskenteleminen voi tuoda vaihtelua ja laajentaa omaa ammatillista osaamista. (Sivonen 2012)

Oma aktiivisuus voi tuoda hyvää tunnetta ja saada aikaan tunteen siitä, että on hyvä tyyppi tai toimija. Toisten mielestä aktiivisuus voi johtua siitä, että haluaa näyttää oman "hyvän tyyppiytensä" muille sekä olla mielipidevaikuttaja ja edelläkävijä tai ehkä alitajuntaisesti päästä asemaan, jossa voi olla oman yhteisönsä - olkoon se sitten taloyhtiö tai kaupunginosa – kuningas (Nikula 2012). Voi sanoa ja tuntea, että on tärkeä osa yhteisöä, jossa jokin asia tehtiin yhdessä tämän tietyn yhteisön voimin. Vuoden 2012 kunnallisvaalien alla motiivina voi joidenkin haasteltujen mielestä olla myös se, että halutaan näyttää muille tekevänsä hyvää parantaakseen omaa asemaansa kunnallisvaalilistoilla.

4) Tekemisen helppous

Motiivina voi olla myös se, että on huomattu tekemisen olevan helppoa. Ei välttämättä vaadita ammatillista osaamista asioiden tapahtumiseksi ja voidaan rohkaistua tekemään, sillä vieressäkin tehdään ja hekin onnistuvat. On myös vapaus tehdä mitä itse haluaa ja ei tarvitse perustaa esimerkiksi yhdistystä toimiakseen. Suomi on yhdistysten luvattu maa, mutta vaikuttaa siltä, että ihmiset organisoituvat aika hyvin itsenäisesti ilman taustalla olevaa yhdistystä tai seuraa (Hernberg 2012). Voi vapaasti muodostaa ryhmän ja kerätä samanhenkiset ihmiset ympärilleen. Sosiaalisen median kautta tämä on helpottunut huomattavasti.

2.5 Kaupunkitapahtumien tulevaisuus

Miltä kaupunkitapahtumien tulevaisuus sitten näyttää? Tämänhetkinen muutos on ollut hyvinkin nopeaa, mutta jatkuuko kehitys samalla tavalla? Tähän on mahdotonta vastata varmuudella, sillä on mahdotonta sanoa edes ensi vuodesta. Toimijoilla on kuitenkin olemassa näkemys siitä, ettei tämäntyylinen tekeminen ainakaan lopu, se vaan ehkä muuttaa muotoaan. Toiminta ei välttämättä jatku tällaisenaan nimenomaan näillä tapahtumilla ja toimijoilla, vaan tulee uusia ihmisiä jotka innostavat muita ihmisiä. Kaupunkikulttuurin kehittäminen on tullut yhä keskeisemmäksi kysymykseksi Helsingin vähitellen kasvaessa kansainvälisestäkin katsottuna monikulttuuriseksi suurkaupungiksi (Sutinen 2007, 125).

Kaikki riippuu täysin siitä, löytyykö aktiivisia tekijöitä. Jos kiinnostusta ei ole, silloin on turha järjestää mitään. Yleensä ajatellaan liikaa perinteisen kaavan mukaan - se mitä on aina ollut kuuluu järjestää tulevaisuudessakin. Suomi on täynnä yhdistyksiä ja järjestöjä vain siksi, että ne ovat olemassa vaikka ei riittäisikään aktiivista väkeä ja vapaaehtoisia. Toivotaan, ettei toiminta mene sellaiseksi tulevaisuudessa. (Perälä 2012) Nikulan mukaan asioita tulee ja menee, kaiken ei tarvitse olla ikuista. Jos jollain jää ikävä jostain, tehköön siitä uuden oman versionsa. Tällainen on suomalaisessa kulttuuritoiminnassa täysin uutta, kun on totuttu perinteiseen museo- tai kulttuuriinstituiutioon. Minkään ei pidä olla ikuista, vaan jollain tavalla aikansa kuvaa. Perälä mainitsee, että esimerkiksi Kallio-liike muodostui hyvin nopeasti ja se voi myös hävitä

yhtä nopealla tavalla. Ei ole mitään velvoitteita vaan kyse on siitä, kuinka kauan kiinnostusta löytyy. Toivotaan kuitenkin, että energiaa toimintaan riittää jatkossakin, sillä on monia jotka vasta nyt havahtuvat toimimaan (Hernberg 2012).

Kun tapahtuu paljon, pitää myös tarjota jotakin. Eivät ihmiset jaksakaan enää kokoontua kokoontumisen vuoksi tai lähteä tapahtumiin vain sen takia kun niitä järjestetään. Kun tarjontaa on paljon, pitää tulevaisuudessa olla yhä enemmän uutuudenviehätystä. Kuitenkin uusille sukupolville tällainen toiminta tulee olemaan normaalia arkipäivää jos tilanne jatkuu samana. Heille ei välttämättä ole outoa järjestää kadunosajuhlia vaikka nykyhetken sukupolville ne ovat jotain uutta ja ilmiömäistä. (Santala 2012)

Tulevaisuudessa toimijat ja kaupungin edustajat toivovat kaupunkikulttuurin monipuolistuvan entisestään. Toiminta voisi kohdistua tulevaisuudessa enemmän esimerkiksi vanhuksiin, kodittomiin, maahanmuuttajiin ja syrjäytymisriskissä oleviin. Tämän hetkelle aktiivisella nuoren sukupolven kaupunkilaiselle tarjontaa löytyy paljon, mutta muille sosiaaliryhmille välttämättä ei juurikaan. Toiveissa on, että näitä ryhmiä saataisiin mukaan aktiivisiksi toimijoiksi. Jonkin verran on ilmennyt skeptistä kommentointia siitä, että tämän hetken kaupunkikulttuuri on elitististä ja ”hipsterien” hommaa (Hernberg 2012) mutta on kyse siitä että tietyssä ihmisryhmässä ollaan ehkä aktiivisempia ja tämän ryhmän ulkopuolella olevat ihmiset voivat osittain kokea, että tapahtumat ovat vain tietylle ryhmälle tai eivät koske heitä. Suppean genren sisällä tapahtumakulttuuri voi näyttää ulkopuolisesta juuri tällaiselta. Aktiivisuus ja halu tehdä on lähde ihmisistä itsestään, sillä eivät töölöläiset voi lähteä Jakomäkeen perustamaan Jakomäki-liikettä, vaan toiminnan on lähde omasta halusta. (Sivonen 2012). Ehkä tällaista uudenlaista henkeä alkaakin levitä tulevaisuudessa sellaisille asuinalueille, jossa aktiivista toimintaa ei välttämättä vielä ole.

Tulevaisuuden haasteena on, kuinka saada ne ihmiset aktiivisiksi ja mukaan joita tällainen toiminta ei kiinnosta? Onko heidän edes pakko tehdä jotain ja olla aktiivisia? Bermuda Helsingin Timo Wright ehdottaa, että esimerkiksi nuoret, jotka ovat kiinnostuneita vain Playstationin pelaamisesta, tulisivat tekemään sitä kontille yhdessä. Yhteisöllisen kaupunkikulttuurin ei tarvitse olla vain uusien hienojen asioiden keksimistä ja järjestämistä, vaan se voi olla myös täysin normaalia arkista toimintaa jota tekee

kotona, mutta joka voidaan myös tuoda uuteen ympäristöön muiden ihmisten keskele.

Tulevaisuuden toiveena on, että ruokitaan enemmän toimintaa, jonka ei välttämättä tarvitse olla nimenomaan tapahtuman järjestämistä, vaan asioita, jotka ovat pysyvämpiä ja pitkäjänteisempi. Asioita, jotka näkyvät ihmisten arjessa ja jotka eivät välttämättä nouse esiin mediassa (Hernberg 2012). Asioiden toivotaan tekevän itsensä tarpeettomiksi niin, että ne ovat arkipäivää (Astala 2012). On hyvä, että ihmiset järjestävät juhlia, mutta olisi hieno suunta, jos kehittyisi lisää asioita, joilla on hieman syvempi ideologia taustalla, esimerkiksi ekologiset ideat ja ilmiöt, jotka lähtevät omista motivaatioista ja pyrkivät edistämään kestävämpää elämäntapaa. (Hernberg 2012). Toivotaan myös, että tulevaisuudessakin toimijoiden omat motiivit ja tapahtumien luonne pysyvät, eikä ihmisistä tule rahan houkutuksille alttiita (Wright 2012). Raha tappaa usein luovuuden (Hernberg 2012).

Toivotaan, että kaupungeista tulee avoimia, muuntautumiskykyisiä ja nimenomaan hauskoja paikkoja elää ja asua. Kaupungeista toivotaan paikkoja, joissa voi tehdä yhteiskunnallisia ja ympäristöystävällisiä asioita, jotka kestävät elämisen paremmin. Ihmisistä tulee läheisempiä toisilleen ja tehokkaampia, kun asiat ovat lähempänä. Tehokkuus ei aina ole huono asia. (Sivonen 2012)

Olemme joka tapauksessa sidoksissa yleiseen muutokseen kuten esimerkiksi ympäristöongelmiin. Kaupungeissa joudutaan tulevaisuudessa entistä vakavammin miettimään liikkumista, liikennettä, säästämistä, asumista, ruokaa ja julkista liikennettä. Tähän liittyy uudenlainen talous ja se, että meidät pakotetaan toimimaan kaupungeissa yhä tehokkaammin ja ”kivemmin”; Tehdään enemmän kivoja asioita ja hyvien asioiden kautta eikä pelkästään mitata hiilijalanjälkilaskureita. Tekeminen kaupunkiympäristössä tulee siis muuttumaan tulevaisuudessa jo pelkästään näiden asioiden kautta. Yhteys luontoon voi tulevaisuudessa olla mahdollisesti suurempi ja sitä voidaan hyödyntää kaupunkisuunnittelussa. Voidaan esimerkiksi hyödyntää sisäpihoja ja lisätä kaupunkipuistoja. Ne asiat, mitä haetaan kesämökeiltä, voidaan tuoda kaupunkiin takaisin. Miksi ne pitäisi eristää pois sieltä missä oikeasti eletään ja ollaan? (Sivonen 2012)

Tulevaisuuden ilmapiirin ennustetaan olevan hyvin avoin ja spontaani eikä välttämättä niin ohjattu kuin nykypäivänä. Ei kuitenkaan ole tarkoitus poistaa institutionaalisia kulttuuritapahtumia tai toimijoita, jotka voivat toimia ikään kuin tukipilareina. (Machere 2012) Nykyisen kaltaisia kaupungin vastuulla olevia alueellisia kulttuuritaloja ei enää suunnitella uusille asuinalueille kuten Jätkäsaareen, Kalasatamaan tai Hernesaa-reen, joten kaupungin kulttuuripalveluiden turvaaminen uusilla alueilla edellyttääkin avustusten lisäämistä, jotta voidaan tukea yksityisiä toimijoita ja kolmatta sektoria alueiden kulttuuripalvelujen tuottamisessa. Tämä koetaan kustannustehokkaaksi ja joustavaksi tavaksi järjestää kulttuuritoimintaa. (Helsingin kulttuurikeskus 2012d, 53.)

Tulevaisuutta on vaikea ennustaa, mutta tällaiseksi se koetaan toimijoiden ja kaupungin näkökulmasta. Mielenkiintoista onkin se, mikä tämän hetken suosituksen vastavoima voisi olla. Nouseeko tulevaisuudessa suosituksi asioita, jotka lähtevät rikkomaan tämän hetken kuviota ja ilmiötä toiseen suuntaan (Wright 2012)? ”Tarvitseeko tapahtumia myöskään olla niin paljon, eikä puisto voisi välillä toimia ihan vaan puistona?” kysyy eräs haastatelluista.

3 YHTEISÖLLISYYS

Työssä on useaan otteeseen tullut esille yhteisöllisyys ja yhteisölliset kaupunkitapahtumat. Mitä yhteisöllisyys sitten on? Kysyin tämän kysymyksen kaikilta haastatelluilta, ja vaikka käsitettä ei aina ollut helppo määrittää, sen koettiin olevan yhteistä toimintaa, yhdessä tekemistä, välittämistä, pyyteettömyyttä, ihmisten huomioimista ja pohjimmiltaan sitä, että halutaan toimia muiden ihmisten kanssa samaan suuntaan. Ihmistä, jota ei tunne, tai tuntee hyvin vähän ei lähtökohtaisesti koeta uhkana, vaan voi saada tunteen siitä, että tuo ihminen on hyvä ja potentiaalisesti kaveri tai uusi tuttu. Yhteisöllisyyttä on luottamus jopa vieraaseen. Yleensä ihmisen pitää tietää toinen ihminen jotta oppii tuntemaan ja kun oppii tuntemaan voi oppia luottamaan. Kun luottaa, voi tehdä asioita yhdessä. Yhteisöllisten tapahtumien kautta tämä prosessi on lähtökohtaisesti hyvin paljon nopeampi. Voi helpommin lähtökohtaisesti luottaa ihmisiin vaikkei heitä tunnekaan, sillä yhteinen kokemus yhdistää (Nikula 2012). Yhteisöl-

lisyys voi vähentää ihmisten ennakkoluuloja toisiaan kohtaan. Yhdessä jonkun kanssa tekeminen on kuin tiukka liima (Oikari 2012).

Yhteisöllisyyttä voi muodostua missä vaan ja yllättävissäkin paikoissa. Yhteisöllisyyttä muodostuu, kun ihmisillä on sama intressi, he ovat samanhenkisiä tai samassa paikassa samaan aikaan. Yhteisöllisyyden tunnetta voi olla esimerkiksi tapahtumassa, jääkiekko-ottelussa, konsertissa, töissä tai yhteisellä matkalla. (Machere 2012)

Yhteisöllisyys on yhdessä tekemistä, jossa on aina kuitenkin vastuullisuus mukana. Voidaan tehdä kivoja asioita yhdessä, mutta hoidetaan myös että jälkikin on kivaa. (Machere 2012) Esimerkiksi paikkojen siistinä pitäminen voi olla juuri sitä. Tästä esimerkkinä Kalasataman Konttiaukiolla kesällä 2011 järjestetty 300 hengen elokuvailta, jonka siivoukseen meni yhdessä hyvällä porukalla vain 20 minuuttia. (Wright 2012) Yhteisöllisyys on myös palveluksien vaihtamista ihmisten kesken. Yhden ihmisen työtaakka helpottaa kun asiat voidaan tehdä yhteisöllisesti, yhdessä. (Hernberg 2012) On myös helpompi tulla toimeen, kun tehdään yhteistyötä. Nykymaailmassa harvoin halutaan olla yhteistyössä huvinvuoksi, vaan täytyy olla aina jokin syy ryhtyä tietyn asian ympärille ja tuottaa jotain (Tolvanen 2012).

Yhdessä tekeminen johtaa yhteisen identiteetin muodostamiseen. Nykypäivänä ei ole enää kollektiivisia identiteettejä kuten työläinen tai porvari, eivätkä ihmiset enää samalla tavalla identifioi itseään yhteen juttuun kuten esimerkiksi rock-musiikkiin -80 luvulla. Nykyään eletään avoimemmassa ja kokeilevammassa kulttuurissa ja asiat voivat sekoittua. Nykyaikana voidaan puhua yksilöllisistä narikkaidentiteeteistä; ihmiset eivät enää osta yhteistä näkemystä eikä tietynlaisen identiteetin tarvitse olla pysyvä, vaan se voi vaihtua ympäristöstä riippuen (Perälä 2012).

Yhteisöllisyyttä on se, että tuntee olevansa tasavertaisesti yhteisön jäsen. Tuntee, että on lämmin ilmapiiri ja tervetullut olo (Astala 2012). Yhteisö tai ympäristö tuntuu omalta ja voi olla oma itsensä. Ei tarvitse pelätä muita ihmisiä ja voi olla turvallinen ja mukava olo omassa laumassaan. (Oikari 2012) Pääosin kaikki haluavat kuulua johonkin yhteisöön, mutta ei pidä kuitenkaan ajatella, että kaikki kaipaavat tietynlaista selkeätä ryhmää. Toiset voivat halutakin olla individualisteja ja tulevat hyvin toimeen omillaan (Nikula 2012) Monille on kuitenkin varmasti mukava tunne tietää olevansa

osa jotakin ja tietää löytävänsä hengenheimolaisia esimerkiksi tietyistä tapahtumista tai tietyistä ympäristöstä. Yhteisöllisyys ja oma ryhmä muodostuu tiettyjen asioiden ympärille ja yleensä todella nopeasti ja usein myös tilapäisesti (Santala 2012).

Yhteisöllisyys –termiä on kuitenkin viljelty niin paljon, että sitä on vaikea hahmottaa (Astala 2012). Se on menettänyt merkitystään sanana, sillä kaikki puhuvat siitä ja se nähdään ihmelääkkeenä kaikkeen (Perälä 2012). Esimerkiksi yritykset, joilla ei ole mitään tekemistä yhteisöllisyyden kanssa toistavat kyseistä termiä. Yhteisöllisyyttä hoetaan juhlapuheissa ja kaikki haluavat edistää sitä. Ei pitäisi tarttua liikaa kuitenkaan siihen mitä yhteisöllisyys on, vaan siihen miten sitä voimistetaan ja rakennetaan (Santala 2012).

Termit ”yhteisöllinen” ja ”osallistava” menevät usein sekaisin arkielämän käytössä ja niitä käytetäänkin hieman ristiin. Yhteisöllinen tapahtuma voi olla tapahtuma, jossa ihmiset ovat kokoontuneet yhteen jonkin asian ympärille, mutta jos tapahtuma on osallistava, siinä ihmiset ottavat jollain tavalla osaa esimerkiksi tapahtuman sisältöön tai järjestämiseen. Yhteisöllinen tapahtuma ei aina välttämättä ole paikanpäällä itse osallistumista ja järjestämistä vaan se voi olla myös vaan viestin viemistä (Sivonen 2012). Termiä osallistava käytetään usein opetuksessa, suunnittelussa ja esimerkiksi hoitomuotojen kuvailuissa kuten ”osallistava taide” tai ”osallistava teatteri”. Osallistavaa voi olla myös jokin toimintamalli kuten esimerkiksi keskustelusivusto (Wright 2012).

Miten yhteisöllisyyttä ja osallistavuutta tulisi sitten edistää? Haastatteluissa nousi esille, että on tärkeää tiedostaa niiden voima. Kaupungin pitäisi vahvistaa olemassa olevaa toimintaa ja luoda työkaluja verkostoitumiseen (Santala 2012). On paljon mitä voisi tehdä, mutta ongelmana on se ettei yhteisöä voi tehdä ulkoapäin. Se toimii vasta kun se muodostuu vapaasta tahdosta ja orgaanisesti. (Santala 2012.) Yhteisöllisyyden kehittyminen tarvitsee yksilöitä, joilla on näkemystä ja rohkeutta sekä jaksamista ja aikaa toimia yhteentuojina. Tapahtumat ovat vain yhteisöllisyyden väliaikainen ja tilapäinen muoto. Oikean yhteisöllisyyden muodostumiseen tarvitaan jatkuvuutta. Kaupungin kulttuuripolitiikan tavoitteissa on mainittu yhteisöllisyyden ja henkisen hyvinvoinnin edistäminen (Helsingin kulttuurikeskus 2012e, 7) joten sen voima tiedostetaan.

3.1 Mitä yhteisöllisyys voi antaa?

Yhteisöllisyyden kautta voi saavuttaa monia asioita, mutta niitä on yleensä vaikea mitata, koska ne ovat usein hyvin henkilökohtaisia kokemuksia. Yhteisöllisyys voi lisätä henkistä hyvän olon tunnetta, motivaatiota, ystäviä, kontakteja, tukiverkostoa ja voi viedä vaikka kuinka pitkälle, mutta henkilökohtaista kokemusta ja sen voimaa on vaikea selittää ulkopuolelle. (Machere 2012) Macheren mukaan eräs sosiaaliviraston edustaja mainitsi, että tapahtumien ja yhteisöllisyyden merkitys näkyy hänenkin työssään. Ketju on valtavan pitkä ja vaikutuksen loppupäähän ei välttämättä nähdä koskaan. Yhteisestä kokemuksesta voi saada uusia elämyksiä ja jotain, jota voi kantaa mukana myöhemminkin (Wright 2012).

4 SOSIAALINEN MEDIA

Sosiaalinen media; yhteisöllinen media on tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita. (Sanastokeskus TSK 2010, 14). (Nousiainen, 2011)

Sosiaalisen median rooli on kasvanut viime vuosina lähes valonnopeudella. Uudenlainen kaupunkitapahtumakulttuuri ja sosiaalinen media ovat kulkeneet lähes käsikädessä. Sosiaalista mediaa ja erityisesti Facebookia käytetään hyödyksi tapahtumien tiedottamisessa ja markkinoinnissa, sekä myös työvälineenä asioiden järjestämisessä. Sosiaalinen media on mahdollistanut asioiden nopean hoitamisen ja tuntemattomienkin ihmisten helpon yhteydenpidon keskenään. Sosiaalisen median kautta saa nopeasti tietoa ja ilmiöt leviävät räjähdysmäisellä vauhdilla. Sosiaalisen median kautta voi saada suurtakin mediahuomiota aikaiseksi.

Internetin aikakaudella verkkosivuilla ja erityisesti sosiaalisella medially on suuri rooli. Vuonna 2010 internetin käyttäjiä oli 86 prosenttia väestöstä (Tilastokeskus, 2010) ja noin 1,8 miljoonaa suomalaista (eli 34%) käyttää aktiivisesti Facebookia (Tilastokeskus 2010). (Nousiainen 2011) Internet ja sosiaalinen media tavoittaa siis monia ja

sen valta kasvaa jatkuvasti, joten sen voimaan on hyvä kiinnittää huomiota niin käyttäjien, toimijoiden, kaupungin kuin valtakunnankin tasolla.

Samalla kun sosiaalinen media helpottaa ja nopeuttaa tapahtumajärjestämistä, se myös vyöryy päälle, eikä sen tietotulvaa ehdi välttämättä edes käsitellä kokonaan. Aktiiviselle sosiaalisen median käyttäjälle muun muassa Facebook vyöryttää päivittäin uusia tapahtumakutsuja ja uusia ryhmiä sekä sivustoja. Hella Hernberg kertoo sosiaalisen median vyöryvän päälle niin, ettei kaikkia viestejä ja kutsuja ehdi edes lukea joita saa. Aktiiviset ihmiset löytävät hyvät jutut, mutta se edellyttää nimenomaan aktiivisuutta. Täytyy myös ottaa huomioon, että vaikka sosiaalisen median rooli on suuri, kaikki ei kuitenkaan tapahdu siellä.

Tiina Nousiainen opinnäytetyössään on tutkittu sosiaalisen median roolia internetkyselyn avulla. Vastaustuloksista löytyi mielenkiintoisia kommentteja, joita tämän päivän toimijan olisi hyvä ottaa huomioon. Vastaajista 64 prosenttia kertoi saavansa tietoa kulttuuritapahtumista pääasiassa sosiaalisen median palveluiden kautta kuten Facebook, Twitter ja Myspace. Nousiainen opinnäytetyössään enemmistö vastaajista piti sosiaalisen median kautta saatua informaatiota melko luotettavana (55%) tai neutraalina (36%). Tästä voidaan päätellä että sosiaalisen median hyöty on melkoinen tapahtumien markkinoinnissa.

Koska esim. Sosiaalisessa mediassa jaetut tapahtumakutsut ovat yleensä tapahtuman järjestävän tahon luomia ja toimivat siten mainoksena. Ei olisi mitään järkeä jakaa väärää tietoa. Sosiaalisessa mediassa valehtelulla tai muulla väärän tiedon jakamisella on todella lyhyet jäljet, sillä negatiivinen julkisuus leviää kuin kulovalkea. (Nousiainen 2011, vastauslomake 154)

4.1 Hyödyt

Sosiaalisen median suurimpia hyötyjä ovat edellä mainittujen tiedotus- ja markkinointihyötyjen lisäksi sen käyttökelpoisuus työvälineenä. Monet toimijat kuten esimerkiksi We Love Helsinki, Kallio-liike ja Töölö-liike hyödyntävät Facebookin ryhmätoimintoja ihmisten keskinäiseen yhteydenpitoon ja asioista sopimiseen. Aina ei tarvitse yrittää järjestellä yhteisiä tapaamisaikoja, kun asioista voidaan sopia sosiaalisen median välityksellä. Kaikilla edellä mainituista toimijoista on eri tapahtumille omat ryhmänsä,

joten ihmiset voivat seurata juuri sitä ryhmää, jota itse pitävät mielenkiintoisena tai jossa haluavat olla aktiivisina. Yhtenä hyötynä on se, että näin toiminta on kaikille avointa ja ei ole pelkästään järjestäjien hiljaista tietoa, vaan kuka tahansa voi olla tietoinen uusista muutoksista ja osallistua ideointiin. Ryhmät ovat usein suljettuja, mutta niihin pääsee mukaan pyytämällä. Nousiaisen opinnäytetyön vastauksissa vastauslomake 49:n mukaan

Facebookin avulla voidaan mittauttaa suosiota ja sitouttaa ihmisiä tapahtumaan ja on mahdollista saada aikaiseksi osallistumista itse tapahtuman tuotantoon tai markkinointiin. Linkit ja jakamiset omille sivuille jne. Mahdollisuuksia on jos mielikuvitusta riittää. (Nousiainen 2011, vastauslomake 49.)

Ihmisten aktiivinen osallistuminen onkin yksi internetin merkittävimmistä uusista piirteistä. Eikä aina edes välttämättä ymmärretä, miten suuri ja arvaamaton vaikutusvalta internetissä syntyvillä yhteisöillä voi olla. (Salmenkivi & Nyman 2007, 17.)

Yksi suurimmista sosiaalisen median hyödyistä on sen nopeus. Kaikki tapahtuu muutamassa tunnissa tai muutamassa päivässä. Sosiaalinen media on madaltanut kynnystä ottaa yhteyttä ihmisiin ja voi tehdä sekä olla mukana juuri siinä missä haluaa ilman velvoitteita.

4.2 Haitat

Haittana sosiaalisen median suuressa roolissa on se, että se jättää helposti ulkopuolelleen tietyn ihmisryhmän, kuten usein vanhukset.

Ei voida myöskään luottaa pelkästään sosiaalisen median voimaan, sillä sosiaalista mediaa ei voi aina pitää kovinkaan luotettavana. Omakohtaisen kokemukseni perusteella esimerkiksi Facebookin tapahtumiin osallistuu usein huomattavasti enemmän ihmisiä kuin mitä osallistujamäärä sitten on todellisuudessa. Kuten Astala ja Wright mainitsivat haastattelussa Bermuda Helsingin toimintaan liittyen:

”Ei voi luottaa vain Facebookin voimaan vaan pitää myös jalkautua.”

Haittana voi olla myös se, että usein sosiaalisen median informaatiotulva on niin valtava, että tärkeät ja itseään kiinnostavat asiat voivat helposti hukkaa rönsyilevän informaation sekaan.

Ongelmana voi olla myös medialukutaito kuten aikaisemmassa Päiväpäivään liittyvässä osiossa mainittiin (osio 2.2) tai epätietoisuus tiedon luotettavuudesta. Nousiaisen opinnäytetyön eräessä vastauksessa pohdittiin luotettavuutta sosiaalisessa mediassa:

”Aina ei ole varmuutta kuka tapahtuman tiedot on esimerkiksi Facebookiin laittanut. Asialla voi olla yhtä lailla tapahtuman järjestäjä kuin joku muuten vain tapahtumasta pitäväkin.” (Nousiainen 2011, vastauslomake 2)

Myös sosiaalisen median uudistukset voivat vaikuttaa sen hyötyyn negatiivisesti. Lokakuun 2012 aikana Facebookissa kuhisi kun huomattiin, että tilapäivitykset eivät näkyneetkään enää kaikille, vaan ne tavoittivat vain 15% tietyn sivuston tykkääjistä. Näin ollen aiemmin helppona markkinointikeinona toimiva Facebook ei toimikaan markkinointi- ja tiedotustarkoituksiin välttämättä enää yhtä hyvin.

5 TOIMIJAT JA KAUPUNKI

Syvähaastattelut toivat esille tietyt ristiriidat ja ongelmat toimijoiden ja kaupungin välillä. Samat aiheet nousivat yhä uudestaan esille eri haastattelutilanteissa, joten päätin ottaa asian yhdeksi suurimmaksi teemaksi työssäni. Tämä osio pyrkii esittelemään ongelmat, sekä etsimään vastauksia siihen miten ongelmia voidaan ratkaista ja miten yhteistyötä voidaan tulevaisuudessa kehittää.

5.1 Tämänhetkinen yhteistyö toimijoiden välillä

Kaupunki ja toimijat pyrkivät olemaan tiiviissä yhteistyössä keskenään, vaikka kyseinen toive ei aina maineikkaasti toteudukaan. Helsinki on pieni kaupunki, jossa myös verkostot ovat pienet, joten suuri osa yhteisöllisten kaupunkitapahtumien järjestäjistä

tuntevat toisensa. He eivät kuitenkaan välttämättä tunne kaupungin toimijoita ja sama pätee toisinpäin. Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö on pyrkinyt ratkaisemaan ongelmaa järjestämällä seminaareja tapahtumajärjestäjille kaksi kertaa vuodessa. Seminaarin tavoite on olla verkostoitumispaikka, koota ihmisiä yhteen sekä esitellä ja antaa neuvoja ajankohtaisista aiheista.

Kaupunginosaliikkeiden välinen yhteistyö on vielä verrattain pientä, sillä huomio on keskittynyt tekemisen kehittämiseen, mutta kaikki haastatelluista toimijoista toteavat, että yhteistyötä voisi hyvinkin olla enemmän. Voisi esimerkiksi olla hankkeita, joissa yhdistetään eri kaupunginosia ja joissa samat tapahtumat voisivat vieraila useissa kaupunginosissa esimerkiksi peräkkäisinä päivinä. Kaupunginosaliikkeiden toimijat eivät näe kilpailuasetelmaa välillään vaan lähinnä välillä saatetaan mennä hieman ristiin erityisesti kaupunginosaseurojen kanssa. Perälä kommentoi syyksi esimerkiksi kateuden aktiivisista toimijoista näiden välillä. Hänen mukaansa kaupunginosaliikkeet ovat vaan tällä hetkellä suosituimpia, sillä voidaan muodostua vapaaehtoisesti eikä tarvita yhdistyksen sääntöjä. Ihmiset jaksavat olla innokkaammin mukana kun ei ole liikaa velvoitteita. (Perälä 2012)

Kilpailua ei siis kaupunginosaliikkeiden välillä varsinaisesti ole, mutta yleisesti pientä kilpailuhenkeä on Wrightin mukaan hyvä olla, jotta tulee parempaa jälkeä. Tulevaisuuden suhteen voisi olla yllättäviäkin yhteistyökuvioita ja tapahtumat sekä toimijat voisivat olla enemmän paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Aina ei tarvitse keksiä uusia juttuja. (Oikari 2012)

5.2 Ongelmat kaupungin ja toimijoiden välillä

Suurimmat ongelmat joita tapahtumajärjestäjät näkevät toimijoiden ja kaupungin välisessä yhteistyössä ovat kommunikoinnin puute, byrokratia ja virastojen välinen epä-tietoisuus, virkakoneiston toimimattomuus ja monimutkaisuus sekä tilojen puute. Kaupunki nähdään raskasrakenteisena ja hitaana, joka ei ole uusia ideoita vastaan, mutta jolla on omat rajoitteensa.

There is a will within the city's leaders to display an image of Helsinki as a vibrant cultural city and invest in spontaneous activities, but even the best of intentions tend to get stuck somewhere in the bureaucratic machine (Hernberg 2012b, 98).

Santalan sanoin byrokraattisessa toiminnassa tehottomuus on yksi helmasynti. Tehdään liikaa lupauksia ja liian vähän toimenpiteitä niiden eteen. Vaikka olisi hyvä hanke kyseessä, siitä ei välttämättä osata viestiä ja näin hyöty jää minimalistiseksi. (Santala 2012) Perälän mukaan hommat kyllä hoituvat ja ei ole suoranaista byrokraattista muuria jonka yli ei pääsisi, mutta aitaa pitäisi huomattavasti madaltaa.

Perälän mukaan yksi suuri ongelma on, että meille kaupunki on kaupunki, mutta sen rakenteiden sisältä tulee erilaisia signaaleja, joita on vaikea ymmärtää. Koetaan omittuiseksi, että yläpuolelta kaupungin johtotasolta fiilistellään ja ollaan innoissaan asioista mutta alhaalta suorittavalta virkamiestaholta asiat nähdään eri tavalla. Esimerkiksi rahallisesti toinen virasto saattaa antaa tukea ja toinen virasto ottaa saman verran takaisin tilavuokrina. Ei ole olemassa mitään yhtenäistä periaatetta siitä miten pitäisi toimia (Korhonen 2012). Kaupunki on kuitenkin pyrkinyt helpottamaan tilavuokrien hintoja alentamalla niitä (Väntönen 2012).

Suurin ongelma erilaisissa signaaleissa ja viesteissä on, että kaupungin virastot ja toimijat eivät välttämättä ole suorassa yhteydessä toisiinsa. Asiat saattavat kulkea kolmannen osapuolen kautta ja näin myös viestit vääristyvät. Ongelmana on virkamiesvetoisuus ja vääristynyt virkamieskulttuuri. Paras tapa edetä virkamiesmaailmassa tuntuu olevan se, ettei mokaa tai ota myöskään riskejä, sillä on virkavastuu joka pitää hoitaa. Tällainen järjestelmä tuottaa keskinkertaisuutta ja varovaisuutta. Asiat pitäisi nähdä enemmän kaupunkilaisten näkökulmasta. (Perälä 2012) Perälä myöntää, ettei pysty itsekään näkemään asioita virkamiesten näkökulmasta ja asioiden hoituminen riippuu virkamiehistä – toisten kanssa asiat hoituvat, toisten kanssa eivät. Oikarin mukaan virastoissa usein unohdetaan, että he ovat asiakaspalvelutehtävissä ja tapahtumajärjestäjät ja kaupunkilaiset ovat asiakkaita. Hänen mielestään tuntuu siltä, että isovelji valvoo ja kaupunkilaiset ovat pahaisia kakaroita.

Rakennusviraston alueidenkäyttöpäällikkö Timo Korhosen mukaan asiat kieltämättä henkilöityvät ja asioiden etenemisissä saattaa olla eroja. Täytyy kuitenkin muistaa,

että vaikka virkamiehen toimia tekevät haluaisivat henkilökohtaisesti edistää jotain asiaa, he ovat kuitenkin töissä ja heidän täytyy toimia virkatehtäviensä ja yleisten sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Virkamiehet eivät yksin vastaa päätöksistä, vaan päätöksistä vastaa lautakunta, jolla on oikeus vetää käsiteltävä asia sivuun ja pois käsittelylistalta. Ihmisillä ei ole tietoa tästä ja tähän asiaan täytyy ehdottomasti tehdä Korhosen mukaan muutos. Vaikka ihmisillä olisi hyviä ideoita, kaupungin tehtävä on olla kaupunki ja hoitaa tietyt perustehtävät kuten hyvinvointimallin ja – palvelujen toteutus ja järjestäminen. Yhdyskuntarakenteen hoitaminen määräytyy laissa (Pajunen 2012). Virkamiesten tehtävänä on valvoa, että nämä asiat toteutuvat käytännössä. Korhonen muistuttaa, että pitää olla tietyt pelisäännöt ja toteaa, että yleensä siksi virkamiehiä haukutaan byrokraattisiksi. Lähtökohtaisesti tarkoitus ei ole kieltää tai estää mitään toimintaa ja esimerkiksi luvat pyritään Korhosen mukaan myöntämään ja tilat antamaan, jos ne vaan ovat vapaina. Rakennusvirastossa tosin tiedostetaan, että lupaprosessi kestää hyvin pitkään. Luvan käsittely kestää kahdesta kolmeen viikkoon ja sen jälkeen se menee vielä lautakunnan käsittelyyn, jossa kestää kaksi viikkoa. Tällainen toiminta ei ole asiakasystävällistä ja sitä pitää parantaa (Korhonen 2012).

Kaikki kulminoituu tasapuoliseen kohteluun ja yleiseen moraaliin siitä miten tulisi menetellä että, kaikki voivat hyödyntää ja käyttää kaupunkiaan tasapuolisesti. (Korhonen 2012)

Virastot ovat kuitenkin pyrkineet olemaan joustavia tilanteiden mukaan. Esimerkiksi roskalavoihin liittyvissä kustannuksissa on tultu vastaan niin, ettei niiden pidosta oteta maksua. Ilmaiseksi mitään ei kuitenkaan pystytä antamaan, muuten kaikille pitäisi luvata asiat ilmaiseksi ja kuten aiemmin mainittiin, kaikki kulminoituu tasapuoliseen kohteluun. Korhosen mukaan sekin on jo kuitenkin edistystä, että toimijoiden ei tarvitse maksaa kahteen paikkaan tässä tapauksessa. Resurssit ovat erittäin tiukalla nykyisessä taloustilanteessa ja kustannuspitomäärärahat ovat pienentyneet Korhosen mukaan järkyttävän paljon.

Toimijoiden mielestä kaupungin joustavuudesta on kyllä hyviä esimerkkejä kuten Ravintolapäivä sekä Siivouspäivä ja merkkejä siitä, että asioita mietitään, mutta kaikki pitäisi vielä viedä eteenpäin seuraavalle tasolle. Ei pitäisi vaan sanoa ei, vaan heittää ilmoille kysymys ”entä jos kuitenkin (Perälä 2012)?” Kaupunki tekee monia hyviä asi-

oita, mutta kaivataan enemmän asennetta. Kaupungin toiminta ei ole bisnestä, jonka tärkein tehtävä on tuottaa voittoa, vaan kaupungilla on myös yhteiskunnallinen ja sosiaalinen funktio. Tärkeimpiä mittareita pitäisi olla muut kuin taloudelliset hyödyt. (Santala 2012) Korhosen mukaan ideatasolla ajatus kuulostaa helpolta, mutta suuria rakennemuutoksia Helsingin kokoisessa kaupungissa on todella vaikea saada eteenpäin nopeasti. Kaupunginjohtaja Jussi Pajusen mielestä kaupunki tekee paljon ja edistystä tapahtuu, mutta sillä on myös paljon kehitettävää. Koko kaupungin mitta-kaavassa ei vielä osata nähdä asioiden kokonaisuhyötyä, vaan tartutaan liikaa yksityiskohtiin. Pitäisi esimerkiksi miettiä oliko Bruce Springsteenin Helsingin konsertin aikarajoitusten ylitys ainoastaan ongelma, koska aikarajoja ei noudatettu, vai hyötykö Helsinki kuitenkin enemmän siitä, että historian paras Springsteenin keikka olin nimenomaan Helsingissä. Asiat pitäisi nähdä kokonaisuuksina.

Suoremman yhteistyön ja rakennemuutosten lisäksi toimijat näkivät ongelmana myös fasiliteettien ja tilojen puutteen. Helsingissä on paljon julkisia tyhjillään olevia tiloja, joita voisi hyötykäyttää. Kiinteistö Oy Kaapelitalon toimitusjohtaja Stuba Nikula muistuttaa, että tilojen käyttäminen on usein kuitenkin aina omistajasta kiinni. Yksityisillä tilanomistajilla on oikeus tehdä tiloilleen mitä huvittaa, ja siinä vaiheessa on vaikea valittaa siitä, miksi tiloja ei voida hyödyntää esimerkiksi kulttuurikäyttöön. Tiloilla on myös aina määritellyt käyttötarkoitukset, jotka pitää ottaa huomioon. Käyttötarkoituksen muuttaminen voi olla todella kallista. Nikulan mukaan on mielenkiintoista, mitä esimerkiksi tehdään 20 vuoden päästä 70- luvulla rakennetuille ostareille, jotka kuitenkin sijaitsevat aivan asutusalueiden keskellä. Niissä voi olla potentiaalia tulevaisuuden tilojen hyötykäytölle.

5.3 Ehdotuksia toimijoiden ja kaupungin välisen yhteistyön parantamiseen

Kaupungin ja toimijoiden välillä nähdään useita ongelmia ja kehityksen paikkoja, ja niitä pyritäänkin kehittämään tulevina vuosina. Kaupunginjohtaja Pajunen mainitsee, että seuraavan 10-15 vuoden aikana tulee luultavasti tapahtumaan enemmän muutoksia kuin koskaan aiemmin julkishallinnon historiassa. Helsingin kaupungin kannalta tehdään suuri hyppäys tuntemattomaan, mutta myönteiseen sellaiseen. Haasteena on sovittaa maailma myönteisen muutoksen ja taloudellisten realiteettien kautta.

Kehitys ei tule tapahtumaan hetkessä, vaan se vaatii aikaa, yrityksiä, erehdyksiä ja onnistumisia. Rakennemuutosten tekeminen voi tuntua ulkopuoliselta pieneltäkin asialta, mutta vaatii erittäin suurta muutosta Helsingin kaupungin kaltaiselta toimijalta. (Pajunen 2012)

Kaupungilta odotetaan ja toivotaan paljon mutta ei niinkään toimijan, vaan mahdollistajan roolin ottamista. Kaupungin tehtävänä on kuunnella ihmisiä ja saada hommat luistamaan paremmin. Toimijat vaativat kaupungilta oma-aloitteista toimintaa, eikä vain odotusta siitä, että aktiiviset kaupunkilaiset ottavat yhteyttä ja ehdottavat asioiden kehittämistä. Ominvoimin-hankkeen mukaan maailma on täynnä mahdollisuuksia tehdä yhteisvoimin asioita, joita julkisen sektorin ei ole syytäkään hoitaa. Mistään uudesta asiasta ei ole kyse. Taustalla on paitsi monisatavuotinen talkooperintemme, myös teknologisen murroksen tuoma mahdollisuus luoda ja löytää ryhmiä, kanavoida voimia nopeasti ja tehokkaasti. (Ominvoimin 2012.) Perälän mielestä kaupungin pitäisi auttaa asioiden helpottamisessa jos se tykkää siitä mitä täällä tapahtuu. Helposti asiat johtavat siihen, että pidetään juhlapuheita ja annetaan palkintoja, mutta parempi olisi miettiä hyviä toimintatapoja siihen miten kaikkea voisi kehittää paremmaksi.

Toisen mielestä on hassu ajatus, että kaupunki tai yhteiskunta ei tekisi tällä hetkellä mitään, me kaikkihan olemme se yhdessä – kaupunki ja yhteiskunta. Kaupungin tulee kuitenkin olla halukas muokkaamaan sääntöjään, tapojaan ja kontaktejaan. Tolkuton holhoaminen ei toimi vaan ihmisten pitää saada itse päättää asioista. Mitä enemmän joustetaan puolin ja toisin, sitä vähemmän konflikteja syntyy eikä tarvitse syytellä ja soimata jälkeinpäin (Oikari 2012).

Ohessa kehitysehdotuksia yhteistyön kehittämiseksi:

Kaavio 2

1) Kaupunki lisää tuen antamista

Haastatteluvastauksiin pohjautuen toimijat kaipaivat enemmän tukea kaupungilta. Kukaan vastaajista ei tosin toivonut rahallista tukea vaan osa mainitsi tietoisesti jopa välttelevänsä rahaa. Esimerkiksi Kallio Blockparty toimii pääosin ”oravannahkatalou-tena” ja asiat yritetään hoitaa lahjoituksin tai yhteistyökuvioiden. Tukea kaupungilta kaivataan fasiliteetteihin kuten esimerkiksi tiloihin, jätehuollon tai käymäläpalveluiden järjestämiseen.

Haastatteluissa esille nousi myös aiemmin toiminnassa olleen kaupunkikulttuuriyksikön omistamat edulliset vuokratilastot. Kaupunkikulttuuriyksikköä tai vuokratilastoa ei enää ole, mutta pohdittiin pitäisikö kaupunkikulttuuriyksikkö perustaa uudestaan.

Kaupungilta kaivataan myös apua, tukea ja neuvontapalveluja. Esimerkiksi rakennusyksiköllä ei Korhosen mukaan ole erillistä neuvontapalvelua ja välillä heitä syytetäänkin siitä, kun heitä on niin vaikea tavoittaa puhelimitse. Tämä johtuu resurssien puutteesta jatkuvasti puhelimen ääressä olemiseen tai sähköposteihin vastaamiseen

niiden suuren määrän vuoksi. Virastoissa onkin pohdittu pitäisikö virkamiehille olla soittoajat jolloin heidät tavoittaisi. Eikö sittenkin olisi parempi jos olisi olemassa erikseen neuvontapalvelu, joko jokaiselle virastolle tai vielä mieluummin yhteinen, joka pystyisi neuvomaan myös lupa-asioiden kohdentamisessa? Perälä kirjoittaa blogissaan näin:

Tapahtumayksiköstä voitaisiinkin tehdä aidosti kaupunkikulttuurin edistämisestä vastaava taho, jonka kanssa tapahtumanjärjestäjien olisi helppo asioida, yhdellä luukulla. Se voisi tukea, avustaa ja opastaa niin pienten kuin suurten, kaupallisten kuin epäkaupallistenkin tapahtumien järjestämisessä. Kulttuuriasiakeskus tekee jo nykyisellään – nuorisoasiainkeskuksen lisäksi – hienoa työtä kaupunkikulttuurin tukemisessa. Uusi tapahtumayksikkö voisi toimia sen yhteydessä. (Perälä 2012.)

Tukea kaivataan myös pelkällä kannustamisen lisäämisillä. Tunnustuksia suosituille tapahtumille ja tekijöille annetaan silloin tällöin, mutta toimijat toivovat, että kannustaminen ja positiivinen asenne ulottuisi myös suorittavalle virkamiestasolle.

2) Selkeämpi toimintamalli

Kaupungin palveluihin kaivataan selkeämpää toimintamallia. Tällä hetkellä erityisesti ei-ammattilaisten toimijoiden on vaikea ymmärtää kehen ottaa yhteyttä missäkin asiassa ja mistä mitään lupaa haetaan. Toivotaan ”yhden luukun mallia”, jossa kaikki virastot ja niiden palvelut olisivat yhdessä. Ei tarvitsisi hakea kymmentä lupaa virastoilta erikseen, vaan asiat hoituisivat kerralla yhden tahon kautta. Näin voisi myös luottaa siihen, että asiat etenevät ja lupahakemukset tulevat toimitetuiksi oikealle taholle. Toimijat toivovat myös vastauksia ja perusteluja esimerkiksi kielteisiin päätöksiin. Ei suoraan sanottaisi ”ei” vaan perusteltaisiin myös miksi asia ei onnistu. Näin toimijat voisivat oppia kielteisestä päätösestä ja jatkossa hoitaa asian toisella tavalla. Toivotaan myös ennustettavuutta, eli esimerkiksi lupaa hakiessa toimija voisi tietää minkälaisen luvan tulee saamaan vai myönnetäänkö lupaa ollenkaan. Vuodesta toiseen tapahtuville toiminnoille kaivataan myös monivuotista lupaa, jotta niitä ei tarvitsisi hakea joka vuosi uudelleen. Tässä voi tulla ongelma siinä, että kaupunkikulttuuri muuttuu hyvin nopeasti ja samat asiat eivät välttämättä enää päde edes vuodentakaan päästä.

Yhden luukun malli ja yhteiset toimintaohjeet eivät ole pelkästään toimijoiden toive, vaan myös virastotasolla joudutaan jatkuvasti pohtimaan samaa ongelmaa virkamiesten ollessa kahden tulen välissä. Pitäisi olla yhtenäiset taksat sekä toimintamallit ja asioiden tulisi nousta lautakuntatasolle asti. Yhteinen virasto voisi helpottaa myös siinä, että tällä hetkellä eri yksiköissä toimivat ihmiset voisivat tuntea paremmin toisensa ja toisten yksiköiden toimintaperiaatteet.

Helsingin kaupungin kulttuuristrategian mukaan tapahtumajärjestäjille taataan sujuva hallinto, yksinkertaistetut lupakäytännöt ja muut toiminnan edellytykset (Helsingin kulttuurikeskus 2012f, 64). Toimijoiden toiveiden perusteella nämä eivät kuitenkaan ainakaan vielä täysin toteudu. Kaupunginjohtajan mukaan kaupungilla on erittäin iso haaste siinä, miten luodaan yksinkertaisia kaupunkilaisen tai kansalaisen näkökulmasta avautuvia toimintamalleja muistaen, että on olemassa erilaisia pelisääntöjä joita pitää noudattaa kuten esimerkiksi luvat. Kaupunginjohtaja ei usko, että maailma muuttuisi sellaiseksi ettei lupia enää olisi. On hyvin paljon kehitettävää siinä, miten tehdään esimerkiksi tapahtuman mahdollistamisen prosessi sellaiseksi, että se aukeaa toimijoille yksinkertaisesti.

Tärkeätä olisi saada kaupungin eri yksiköille hyvät ja toimivat verkkosivut, josta toimija saisi helposti tarpeellisen tiedon ja ohjeet muun muassa lupahakuprosessiin. Sähköisen asioinnin parantaminen on rakennusviraston mukaan vireillä ja siihen on painetta, mutta verkkouudistusten tuottaminen on hidasta, sillä siihen liittyvät myös ulkopuoliset toimijat.

Kaupunginjohtaja painottaa, että tulevaisuudessa kaiken kaupungissa tekemiseen liittyvän tiedon tulisi olla avointa ja saatavilla internetissä kansalaisten, yhdistysten ja yritysten käytettäväksi. Toki on asioita jotka täytyy pitää salaisina kuten esimerkiksi potilastiedot, mutta yhteiseen päätöksentekoon liittyvät asiat, informaatio ja budjetit tulevat olla avoimesti kaikkien saatavilla ja julkisia.

Kaupunginjohtajan mukaan kehittämisenvaraa järjestelmän parantamisessa on vaikka kuinka paljon, ja kaupungin pitää pystyä tällainen muutos toiminnassaan saamaan aikaiseksi. Hänen mielestään kokonaisuus ei voi syntyä siitä, että kahdeksan eri hallintokuntaa miettivät oman näkemyksensä, vaan on pakko luoda kokonaisuus näistä

kaikista. Se on ikään kuin pyramidin kääntämistä pääläelleen, mutta muuta vaihtoehtoa kaupunginjohtaja ei tilanteessa näe.

Miten muutos sitten saadaan aikaiseksi? Kenen tehtävä se on? Kaupunginjohtaja kokee, että se on nimenomaan kaupunginjohtajan ja demokraattisen päätöksentekojärjestelmän tehtävänä. Demokratia voi mahdollistaa tai toisaalta myös estää muutoksen. Tarvitaan vuorovaikutusta kaupunkilaisten kanssa.

3) Enemmän tiloja aktiiviseen toimintaan

Tällä hetkellä koetaan, että Helsinki on täynnä tyhjiä tiloja, joita voisi hyvin hyötykäyttää esimerkiksi kulttuurilliseen toimintaan. Kaupungin kulttuuristrategiassa onkin mainittu kohta:

Lisätään kaupungin hallinnoimien tyhjiä tilojen väliaikaista kulttuurikäyttöä kansainvälisten esimerkkien pohjalta (Helsingin kulttuurikeskus 2012g, 12).

Tähän toivotaan kuitenkin vielä parannusta. Toimijoiden mukaan kaupungissa ei ole paikkoja, joissa ei tarvitsisi ostaa ja kuluttaa mitään. Ainoat tällaiset paikat ovat kirjastot, mutta tässäkin asiassa voisimme olla monipuolisempia ja kehittyä. Kaivataan tiloja yhteiselle tekemiselle ja tiloja, jotka ovat kaikille avoimia. Kaapelitehdas on tällainen ratkaisu. Helsingin kaupungin kulttuurikomitea tuki Kaapelitehtaan ottamista kulttuurikäyttöön 1990-luvulla (Helsingin kulttuurikeskus 2012h,15) ja sen jälkeen muitakin kulttuurikäyttöön valjastettuja tiloja kuten Suvilahti on otettu käyttöön, mutta niitä kaivataan lisää. Tulisi miettiä miten potentiaalisten paikkojen käyttö mahdollistettaisiin laajemmin. Niissä voisi olla esimerkiksi kulttuuri- tai nuorisotoimintaa tai niissä voisi toimia aloittelevat yritykset (Hernberg 2012).

Vanhojen tilojen kulttuurikäyttö korostaa kaupunkikulttuurin kerroksellisuutta ja on kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista. (Helsingin kulttuurikeskus 2012h, 54)

Muutamassa haastattelussa nousi esille ehdotus siitä, että voisi olla olemassa nettietopankki kaikista mahdollisesti käytettävistä tiloista. Ehdotettiin myös, että tilojen koordinoija voisi olla jokin kaupungin ulkopuolinen yritys tai taho, tai niin sanottu

agentti, joka ymmärtäisi käyttäjien ja kiinteistön omistajien tarpeet. Tällaisia esimerkkejä on maailmalta, mutta Helsingissä tähän ei olla vielä päästy. Tähän tietysti vaikuttaa myös resurssien puute, mutta näissä ehdotuksissa voisi olla pohjaa tulevaisuuden kehittämiseksi.

4) Aktiivisempi keskustelu toimijoiden välillä

Yleisesti ottaen kaivataan enemmän vuorovaikutusta kaupungin eri yksiköiden ja toimijoiden välillä. Vuorovaikutusta toivotaan myös pelkästään eri virastojen välillä, mutta myös eri tapahtumatoimijoidenkin kesken. Ei ole olemassa siis pelkästään toimija-kaupunki-asetelmaa, vaan yhteistyötä toivotaan kaikkien välille.

Toivotaan enemmän keskusteluja ja yhdessä asioiden miettimistä sekä suunnittelua, jotta voidaan ottaa kaikkien toiveet, tarpeet ja vaatimukset huomioon. Aktiivisempi keskustelu ja vuorovaikutus lisäisi kaikkien osapuolten ymmärrystä toisiaan kohtaan ja näin ristiriitatilanteita ei välttämättä syntyisi niin helposti.

Myös virkamiestasolta toivottiin enemmän henkilökohtaista kontaktia toimijoiden kanssa, mutta ongelmana tässä on se, että ei vaan välttämättä ole resursseja istua kaikkien kanssa alas ja asiat joudutaan välillä hoitamaan kylmän viileästi byrokratian ja papereiden kautta.

5) Joustavuus

Joustavuutta toivotaan erityisesti kaupungilta, mutta myös toimijoilta. Toimijoilta kaivataan lähinnä ymmärrystä sekä vastuunottamista ja kaupungilta taas höllempää otetta tiettyjen asioiden suhteen. Toivotaan, että asioita ei aina nähtäisi niin mustavalkoisesti vaan että joustovaraakin välillä olisi enemmän. Kaupungin pitäisi pystyä olemaan responsiivisempi ja napata kiinni hetkestä vaikka välillä on toki parempi että se pysyy vain poissa tieltä (Perälä 2012).

6) Edellytyksiä

Kaupungilta toivotaan myös edellytyksiä erilaiseen ja monipuoliseen toimintaan. Eri-tyisesti toivotaan enemmän edellytyksiä ei-rekisteröityneelle kansalaistoiminnalle, joka vaikuttaa olevan tulevina vuosina lisääntyvää. Tällä hetkellä lähikulttuuriavustusta voi toki hakea ilman takana olevaa yhdistystä ja ry-tunnusta, mutta tällaisia mahdollisuuksia kaivataan enemmän.

Toimijat ja kansalaiset toivovat edellytyksiä myös entistä aktiivisemmalle kansalaisvaikuttamiselle. Esimerkiksi WÄRK:fest- tee-se-itse-kulttuurin festivaalin keskustelussa mainitaan toiveena, että vuonna 2020 olisi toimeenpantu yhdessä tehty kaupunkisuunnitelma, joka olisi tehty alhaalta ylöspäin kaikkien toimijoiden kanssa. (Wärk:fest 2012)

6 KESKUSTELUILTA

Järjestin työni toiminnallisena osana keskustelutilaisuuden tapahtumajärjestäjille ja kaupungin edustajille 22.lokakuuta 2012. Koin tärkeäksi kerätä toimijat yhteisen pöydän ääreen, sillä sen merkitystä oli monissa haastatteluissa korostettu. Kutsuin tilaisuuteen paljon tärkeiksi kokemiani henkilöitä ja sellaisiakin, joita en ollut työssäni haastatellut. Valitettavasti paikalle ei kuitenkaan flunssa-aallon ja kiireiden takia ehtinyt kovinkaan moni. Ajankohta oli ehkä myös hieman haasteellinen erityisesti virkaaikana toimiville, sillä tilaisuus järjestettiin maanantai-iltana klo 18.00 alkaen. Toisaalta osallistumisprosentti olisi voinut olla vielä pienempi keskellä päivää työaikaan sijoittuvassa tilaisuudessa.

Kaikki kutsutuista olivat tilaisuudesta hyvinkin innoissaan ja monet laittelivat jälkeensä pahoitteluja siitä, etteivät päässeet paikalle. Mietin myös, voiko vähäiseen osallistumiseen vaikuttaa joidenkin kohdalla ehkä osittain myös se, että vaikka asioista keskustellaan innokkaasti ja niitä mielellään yritetään parantaa, ei kuitenkaan välttämättä haluta kertoa mielipiteistään täysin avoimesti ja julkisesti yhteisessä tilaisuudessa?

Keskustelun lähtökohtana olivat haastattelukysymykseni, ja niiden pohjalta keskustelu lähti rönsyilemään. Olin tilaisuuden vetäjänä, mutta osallistujat olivat niin aktiivisia ja heillä oli paljon sanottavaa sekä uusia ideoita, että päätin antaa keskustelun virrata. Esille nousi aika pitkälti samoja asioita kuin yksilöhaastattelussakin, mutta nyt monet joutuivat perustelemaan ajatuksiaan ja esille tuli myös hieman eriäviäkin mielipiteitä. Esille nousi esimerkiksi seuraavat teemat: Byrokratian ja virkakoneiston ongelmat, tilojen hyötykäyttö, yhteistyö toimijoiden välillä ja tulevaisuuden suunnat. Keskustelussa nousi esille myös uusia teemoja, kuten lähimatkailun korostaminen. Pohdittiin myös esimerkiksi miten lähimatkailua voisi hyödyntää ja miksi matkailuinfossa ei ole mitään tietoa siitä, mitä kaupungissa oikeasti tapahtuu. Ei tulevaisuuden turistia välttämättä kiinnosta ainoastaan museot ja kirkot vaan he haluavat päästä sisälle todelliseen kaupunkikulttuuriin.

Keskustelu oli kuitenkin kaiken kaikkiaan hedelmällistä ja antoisaa pienemmälläkin porukalla. Tilaisuudessa nousi esiin asioita, jotka olivat useasti esillä jo haastattelutilanteissa, mutta nyt ne saivat aikaan vielä syvempiä tulkintoja, väittelyjä ja uusia ideoita.

Paikallaolijat:

Timo Santala, We Love Helsinki ja Ravintolapäivä

Erkki Perälä, Kallio-liike

Arto Sivonen, Töölö-liike

Saila Machere, Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö

Sekä kulttuurituotantoalan opiskelija Humanistisesta ammattikorkeakoulusta.

Olisin toivonut paikalle enemmän ihmisiä kaupungin eri yksiköistä, jotta keskustelu olisi voinut edetä vielä korkeammalle, mutta osallistujat totesivat tilaisuuden olleen antoisa ja kiittelivät järjestämisestä. Heidän mielestään vastaavia keskusteluja tulisi olla useamminkin ja olisi hyvä jatkossakin istua yhteisen pöydän ääreen.

Suuri osa osallistujista tunsivat toisensa ennestään verkostojen ollessa pienet, mutta heidän mukaansa esillä olleista asioista ei kuitenkaan koskaan tule keskusteltua.

Osallistujat vaihtoivat myös yhteystietojaan ja sopivat olevansa yhteydessä jatkossa. Järjestämäni tilaisuus toimi siis todennäköisesti hyvänä henkiin herättäjänä ja siitä tuntui olevan hyötyä ainakin niille, jotka tällä kertaa pääsivät paikalle.

Tilaisuus kesti hieman yli kaksi tuntia, ja siitä tehtiin noin tunnin mittainen videokooste, jonka latauslinkki löytyy työn liitteet -osiosta.

7 KAUPUNKIKULTTUURIN TULEVAISUUS

Edellä on esitelty kaupunkikulttuurin historiaa, nykytilaa ja tehty ennusteita sekä toiveita tulevaisuudelle. Edellä on esitelty ongelmia ja pyritty löytämään niihin parannuskeinoja. Tulevaisuus sekä kaupunkikulttuuri tulevat muuttumaan ja olemme siinä hyvällä alulla kuten kaupunginjohtajakin mainitsee:

Olemme hyvällä alulla mutta ei vielä olla millään tavalla lähelläkään maalia. Suunta on oikea ja kehitys on lähtenyt liikkeelle. (Pajunen 2012)

Aiemminkin todettiin, että haastattelujen perusteella kaupunkikulttuurin suunta ei tule muuttumaan vaan kaikki tulee kehittymään entisestään. Kaupunginjohtaja ei usko, että on tulevaisuutta kaupungin julkishallinnon valmisteleville ja demokratian päättämille yhdessäolomuodoille tai viranomaistapahtumille. Tulevaisuus on sitä, että voimaantuneet kansalaiset tekevät itse ja kaupunki luo mahdollisuuksia.

Kaupunkia ei johdeta insinöörimäisesti vaan kaupunkia johdetaan myös tunteella. Tapahtumat ovat keskeinen asia ilmentämään kaupunkia tunnetasolla (Pajunen 2012)

Jatkuvasti kasvaa uusia sukupolvia, jotka ovat tottuneempia tekemään ja osallistumaan. Heille asioiden tekeminen voi olla luonnollista, vaikka tämän sukupolven tekijöille kaikki olisikin vasta aluillaan. Jutut eivät lopu, vaan siirrytään tuotantoyhteiskunnasta palveluyhteiskuntaan. Kulttuuri – ja taidetapahtumat ovat osa sitä ja mitä

enemmän on fyysistä ja manuaalista työtä, sitä enemmän haluaa ja on aikaa ja rahaa palveluihin ja kulttuuriin (Santala 2012)

Yhteisöllisyys tulee lisääntymään, sillä pohjimmiltaan kaikki lähtee siitä, että ihminen on sosiaalinen eläin, joka kaipaa kohtaamisia muiden kanssa. Sosiaalisten kohtaamisten määrä ei tule vähenemään, vaan kokoajan kehitetään toimivampia välineitä sen lisäämiseksi. Sosiaalisen median ja ylipäätään median rooli sekä vaikutusvalta tulee huomioida entistä paremmin tulevaisuudessa.

Byrokratian ja kaupungin rakenteen on pakko oppia taipumaan ja sopeutumaan muutoksiin, sillä muutos on nopeaa ja kehittyä jatkuvasti. Kaupungin tulee oppia ymmärtämään asiat kokonaisuutena ja ottamaan huomioon kaupunkikulttuurin vaikutukset. Kaupunki pakotetaan yhteisöllisiin tapahtumiin ja vastauksena ei voi olla ”ei pysty tai ei ole aikaa”. Kaupunki tulee huomaamaan, että on pakko hypätä osallistumisen kelkkaan. Jos näin ei käy, ihmisten nokkeluus ja välinpitämättömyys sääntöjä kohtaan kasvaa (Nikula 2012). Kaupungin täytyy oppia myös ymmärtämään, että toimimalla mahdollistajana saadaan aikaan paljon kulttuuritapahtumia halvalla, joista on kuitenkin monia hyötyjä.

Kaupunkia ei nähdä suurena mörkönä, mutta koska me olemme kaupunki ja kaupunki vaikuttaa meihin kaikkiin, siihen kohdistuu myös suuret paineet ja odotukset. Kuten Sivonen mainitsee:

Helsinki on Suomen mittapuussa hyvä kaupunki ja täällä on hyvä meno. Meinkin kehittyä varmasti jatkossa. Aina jaksetaan haukkua Helsinkiä, mutta pitäisi mieluummin katsoa sitä mitä Helsinkikin on jo tähän asti tehnyt.

Tärkeintä asioiden kehittymisen kannalta on molemminpuolinen halu rakentavaan yhteistyöhön, aktiivisuus, sekä toisaalta myös maltillisuus. Asiat eivät tapahdu hetkessä ja rakenteelliset muutokset, kuten muutokset ihmisten asenteissakin voivat kestää vuosia. Tulevaisuudessa tulee tapahtumaan isoja kaupunkirakennemuutoksia vaatimusten ja asenteiden muuttuessa. Muutokset tulevat tapahtumaan myös kun uudet sukupolvet jatkavat kaupunkirakenteen kehittämistä. Uudet sukupolvet tulevat tulevaisuudessa johtamaan kaupunkia, joten väistämättäkin muutos on edessä (Stenbäck 2012).

Yhteistyö eri toimijoiden välillä tulee lisääntymään ja siitä on jo olemassa hyviä esimerkkejä. Esimerkiksi Prototype Helsinki on hanke, joka kokoaa kaikki merkittävimmät Helsingissä toimivat, uutta kaupunkikulttuuria luovat ja kansalaisvaikuttamista edistävät tahot yhdeksi verkostoksi. Verkoston tarkoituksena on yhdistää eri toimijat, mikä mahdollistaa syvemmän yhteistyön eri tahojen välillä sekä lisää kansalaistoiminnan vaikuttavuutta, jatkuvuutta ja toimintaresursseja pitkällä tähtäimellä. Prototype Helsingin tavoitteena on koota muun muassa ruohonjuuritason toimijoiden hiljaista tietoa ja osaamista yhteen. Tätä tietoa ja osaamista muokataan julkisesti jaettavaan ja hyödynnettävissä olevaan muotoon sekä kanavoidaan sitä niin päättäjille, kaupunkisuunnittelijoille kuin vaikuttamisesta kiinnostuneille kaupunkilaisille. Tietoa voi myös jalostaa esimerkiksi oppaiksi tai kirjaksi, jota voidaan jakaa ilmaiseksi sekä vaikuttamisesta kiinnostuneille kaupunkilaisille että Helsingin ja muiden kaupunkien ja kuntien virkamiehille. Mallin kautta ruohonjuuritasolla toimivien tekijöiden laajamittaisen osaaminen, käytännön kokemus ja ainutlaatuinen asiantuntemus pyritään saamaan kaupunkisuunnittelijoiden ja päättäjien käyttöön. Vähitellen malli pyritään vakiinnuttamaan osaksi julkista päätöksentekoa. (Prototype Helsinki 2012.)

Kaupunkikulttuurin tuntemusta on pyritty lisäämään myös muilla keinoilla. Hella Hernbergin Helsinki Beyond Dreams-teos esittelee tämän hetken kaupunkikulttuuri-ilmiöitä ja kyseistä kirjaa on jaettu myös eri virkamiehille luettavaksi.

Mielenkiintoista on pohtia tulevaisuuden näkökulmasta tuottajuuden merkitystä suhteessa tavalliseen kansalaistoimijaan. On tärkeää kulttuurituottajalle, kaupungille sekä alan toimijoille ymmärtää missä mennään ja osata ymmärtää tämänhetkinen tapahtumakulttuuri, vaikkei itse välttämättä mitään järjestäisikään. On mielenkiintoista pohtia, voiko kuka tahansa järjestää ja tehdä mitä vain, vai onko tuottajalla salaisia aseita, joilla tekeminen helpottuu. Stuba Nikula kuvaa asiaa näin:

Tuottajan etu on tiedostaa kokonaisuus ja se, että tämän kokonaisuuden osat eivät itse tunne koko kokonaisuutta. Tuottaja tietää miten homma pitää pelata, esimerkiksi missä järjestyksessä luvat tulee hoitaa. Hyvä tuottaja osaa pelata, amatööri eivät. Sehän on juuri sitä tuottajan ammattitaitoa, tuottajan tulee osata tämä peli. Se on juuri se salatiede ja se munkkilatina, jolla susta tulee kardinaali. (Nikula 2012)

Kuitenkin Nikulankin mielestä Helsingin kaupungin etu olisi aiemmin mainittu yhden luukun malli, jotta mahdollisimman aktiivinen ja monipuolinen kulttuuritarjonta voidaan mahdollistaa. Mielenkiintoista on nähdä, miten eri ikä- ja sosiaaliryhmät tullaan tulevaisuudessa huomioimaan paremmin. Voisimme miettiä, miten asioita tullaan laajentamaan ja miten esimerkiksi nuoremmat ikäpolvet saadaan mukaan järkkäilemään, ettei se olisi vaan pari-kolmekymppisten touhuilua, kuten Perälä asian kuvaillee.

Ja ehkä Helsingin ei tarvitse yrittää olla niin kovasti uusi Berliini. Riittää, jos onnistumme olemaan entistä parempi Helsinki. (Perälä 2012)

Paljon on siis kehitettävää ja työni voi toimia toivottavasti keskustelunherättäjänä sekä pohjana tulevaisuuden toimille. Kaupunginjohtaja Jussi Pajusen sanoin: Olemme hyvällä alulla.

Työn tekeminen oli antoisaa ja opetti ymmärtämään ja näkemään asioita monesta eri näkökulmasta. Aihe oli laaja ja siitä olisi voinut kirjoittaa vaikka kirjan, mutta tämän työn puitteissa pystyin käsittelemään vain tiettyjä osa-alueita. Toivottavasti joku innostuu aiheesta myös jatkossa ja toivottavasti työni voi toimia jonkinlaisena ymmärryksen ja ideoinnin työkaluna. Itse opin paljon, toivottavasti joku muukin voi oppia tämän työn kautta. Nopean muutoksen takia tämänkin työn aiheet näyttävät varmasti erilaisilta jo esimerkiksi viiden vuoden kuluttua eikä tämän hetken ajankohtaiset ongelmat ole sitä toivottavasti enää vuosien päästä. Työni voikin olla tämän hetken aikalaiskuvaa ja toimia pohjana tulevaisuuden kehittämiseksi. Halusin tehdä työn, josta voivat hyötyä monet toimijat, ja toivottavasti tavoitteeni pitää paikkansa.

LÄHTEET

Astala, Eeva 2012. 8.2.2012. Helsinki.

Cantell, Timo 1992. Valoa yössä: Taiteiden yö kaupunkikulttuurin uudistajana. Helsinki : Helsingin kaupungin tietokeskus.

Halonen, Katri (toim.) 2010. Kulttuuri kokoaa. Kulttuuritapahtumien muuttuvat verkostot. Tuottaja 2020. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu. Kulttuuri ja luova ala.

Helsingin kaupunki 2012. Demokratiapilotti. Verkkosivu.

Viitattu 30.10.2012

<http://pilotti.forumvirium.fi/esittely/>

Helsingin kulttuurikeskus 2012. Helsingin kulttuuristrategia 2012-2017 ja taustaselvitys. Helsinki: Helsingin kulttuurikeskus.

Hernberg, Hella 2012. Haastattelu 17.10.2012. Helsinki.

Hernberg, Hella 2012. Helsinki Beyond Dreams. Helsinki: Urban Dream Management.

Isokangas, Antti & Karvala, Kaappo & Reiche, Markus von 2000. City on sinun: Kuinka uusi kaupunkikulttuuri tuli Helsinkiin. Helsinki: Tammi.

Jokela, Markus 2011. Leipäjono saa lähdön Kalliosta. Verkkosivu: Helsingin sanomat.

Viitattu:1.11.2012

http://omakaupunki.hs.fi/paakaupunkiseutu/uutiset/leipajono_saa_lahdon_kalliosta/

Korhonen, Timo 2012. Haastattelu 17.10.2012. Helsinki.

Machere, Saila 2012. Haastattelu 3.4.2012. Helsinki.

Nikula, Stuba 2012. Haastattelu 24.10.2012. Helsinki.

Nousiainen, Tiina 2011. Sosiaalisen median merkitys kulttuuritapahtumien markkinoinnissa. Humanistisen ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Oikari, Laura 2012. Haastattelu 24.9.2012. Helsinki.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.

Ominvoimin 2012. Verkkosivusto. Viitattu 31.10.2012. Helsinki.
<http://ominvoimin.com/mika-ominvoimin/>

Pajunen, Jussi 2012. Haastattelu 31.10.2012. Helsinki.

Pajunen, Jussi 2011. Blogikirjoitus.

Viitattu 30.10.2012

<http://blogs.hel.fi/pajunen/2011/08/kulttuurin-uusi-kultakausi.html>

Perälä, Erkki 2012. Haastattelu 1.10.2012. Helsinki.

Perälä, Erkki 2012. Blogikirjoitus.

Viitattu 30.10.2012

<http://kallioliike.org/2012/10/04/erkki-perala-vihr-falloksia-vai-kaupunkikulttuuria/>

Prototype Helsinki

Viitattu 1.11.2012 <http://pilotti.forumvirium.fi/2012/09/29/prototype-helsinki/>

Salmenkivi, Sami & Nyman, Niko 2007. Yhteisöllinen media ja muuttuva markkinointi. Hämeenlinna: Talentum.

Santala, Timo 2012. Haastattelu 21.9.2012. Helsinki.

Silvanto, Satu (toim.) 2007: Festivaalien Helsinki, urbaanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Sivonen, Arto 2012. Haastattelu 21.5.2012. Helsinki.

Stadipiiri 2000. URBS. Kirja Helsingin kaupunkikulttuurista. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Stenbäck, Michaela 2012. Haastattelu 18.10.2012. Helsinki

Sutinen, Virve 2007. URB Yksi polku läpi monikerroksisen kaupungin. Teoksessa Satu Silvanto (toim.) Festivaalien Helsinki, urbaanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Tolvanen, Ari 2012. Haastattelu 18.10.2012. Helsinki.

Väntönen, Elina 2012. Helsinki haluaa pienentää tapahtumajärjestäjien vuokria. Verkkosivu: Helsingin Sanomat. Viitattu 30.10.2012

Wright, Timo 2012. Haastattelu 8.2.2012. Helsinki.

Wärk:fest 2012. Muistio tapahtuman verkkosivuilta.

Viitattu 30.10.2012

<http://muistio.tieke.fi/warkfest-tee-se-itse-helsinki>

LIITTEET

Liite nro 1:

Kysymyspohja:

1. Taustatiedot: Kuka olet ja mitä teet?
2. Minkälaisena koet kaupunkitapahtumakulttuurin Helsingissä tänä päivänä?
3. Miksi ihmiset jaksavat olla aktiivisia ja usein järjestää asioita vapaaehtoisesti? Mitkä ovat omat motiivisi?
4. Miten aktiivisesta kulttuurielämästä voi hyötyä? Mitä siitä saa?
5. Mitä on yhteisöllisyys, miten sitä pitäisi hyödyntää?
6. Onko toimijoiden ja kaupungin välillä yhteistyötä? Minkälaista ja miten sitä tulisi edistää?
7. Näetkö ongelmia eri toimijoiden ja esimerkiksi kaupungin välillä? Mitä?
8. Minkälaisena näet kaupunkitapahtumakulttuurin kehityksen tulevina vuosina? Mitä toivot kehitykseltä?

Liite nro 2

TAPAHTUMALISTA,
Esimerkkitapahtumia:

We Love Helsinki:

Kaupunkitanssit
Pyöräpäivä
Museo Aero Solar
Katutaidekierros
Livelevyraati
Soiva Kortteli
Kuorokäytävä
Iskelmäkesä

Ravintolapäivä

Varjokissavideofestivaali

Avantofestivaali

Uintifestivaali

Korvapuustipäivä

Ryypäyspäivä

Sienipäivä (WDC)

Katusoittopäivä

Aamupala työmatkapyöräilijöille 7.6.

Parturipäivä

Toilettipäivä

Lutkamarssi

Pride- kulkue

Kaljakellunta

MITÄ TÄÄL TAPAHTUU?

Ravintolapäivä, roskaruokaillallinen, ilmaiskeikkoja, katutaidetta, pyöräpäivää, kaupunginosajuhlia, kirpputoreja, kaupunkikävelyä, siivousta... Mitä me kaupunkilaiset haluamme? Mitä me tarvitsemme ja miksi? Minkälaista on Helsingin tapahtumatarjonta? Tapahtuuko tällä hetkellä enemmän kuin koskaan aiemmin? Elämmekö uutta ilmiötä vai uhkaako tapahtumäähky?

Mitä sanat yhteisöllisyys ja osallistava merkitsevät? Minkälaisia ovat tällaiset tapahtumat ja mitä ne voivat tarjota? Mikä motivoi ihmisiä järjestämään asioita vapaaehtoisesti ja kenties ilman rahallista korvausta?

Miten erilaiset tapahtumat vaikuttavat Helsinkiin kaupunkina? Miten hyötyvät kaupunkilaiset? Miten tapahtumatarjonnan runsaus pitäisi ottaa huomioon? Tukeeko Helsingin kaupunki tapahtumien järjestämistä? Miten sen pitäisi tukea? Toimivatko järjestäjät ja kaupunki yhteistyössä? Voisiko yhteistyötä kehittää ja miten? Pitäisikö kokoontua yhteisen pöydän ääreen ja miettiä tulevaisuutta?

Tervetuloa keskustelutilaisuuteen maanantaina 22.10.2012 klo 18.00 alkaen.

Paikka: Måndag, Siltasaarencatu 15, Helsinki.

Tervetulleita ovat kaikki aiheesta kiinnostuneet. Mukaan on kutsuttu mm. tapahtumajärjestäjiä, aktiivisia kaupunkilaisia sekä kaupungin edustajia. Keskustelutilaisuus on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon opiskelija Emilia Wahlbergin opinnäytetyötä. Yhteistyössä Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö sekä Måndag.

Vahvistusta osallistumisesta pyydetään torstaihin 18.10. mennessä osoitteeseen emilia.wahlberg@gmail.com

Lisätiedot:

Emilia Wahlberg
Humanistinen ammattikorkeakoulu

+358 50 3473300
emilia.wahlberg@gmail.com

Liite nro 3

Linkki keskustelutilaisuuden videokoosteeseen:

https://dl.dropbox.com/u/23518361/emsu_pieni.mp4